

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

Fakulta právnická

ČLENSTVÍ VE VOLENÝCH ORGÁNECH OBCHODNÍ KORPORACE

Diplomová práce

Klára Kubicová

Plzeň 2023

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

Fakulta právnická

Akademický rok: 2022/2023

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Klára KUBICOVÁ**
Osobní číslo: **R18M0203P**
Studijní program: **M6805 Právo a právní věda**
Studijní obor: **Právo**
Téma práce: **Členství ve volených orgánech obchodní korporace**
Zadávající katedra: **Katedra obchodního práva**

Zásady pro vypracování

1. Úvod
2. Historie a právní vývoj obchodních korporací
3. Fyzická osoba jako člen voleného orgánu
 - 3.1. Jednání
 - 3.2. Výkon funkce
 - 3.3. Povinnosti
 - 3.4. Odpovědnost
4. Právnická osoba jako člen voleného orgánu
 - 4.1. Jednání
 - 4.2. Výkon funkce
 - 4.3. Povinnosti
 - 4.4. Odpovědnost
5. Důsledky porušení povinností člena voleného orgánu
6. Judikatura
7. Komparace české a britské právní úpravy členství ve volených orgánech obchodní korporace
8. Závěr

Rozsah diplomové práce:
Rozsah grafických prací:
Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

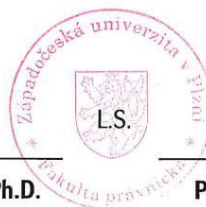
- ŠTENGLOVÁ, I., HAVEL, B., CILEČEK, F., KUHN, P., ŠUK, P. Zákon o obchodních korporacích. Komentář. 3. vydání. Praha: C.H. Beck, 2020, 1316 s.
- LASÁK, Jan. Zákon o obchodních korporacích, obchodní zákoník: srovnávací texty. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013. ISBN 978-80-7357-346-1.
- DVORÁK, Tomáš. Komanditní společnost: srovnávací texty. Praha: ASPI, 2004. Právnícké osoby. ISBN 80-7357-027-0.
- DVORÁK, Tomáš. Družstevní právo: srovnávací texty. 3. vydání. Praha: C.H. Beck, 2006. Beckovy příručky pro právní praxi. ISBN 80-717-9551-8.
- JOSKOVÁ, Lucie, PRAVDOVÁ, Markéta, DVOŘÁKOVÁ, Eva. Nová společnost s ručením omezeným: právo, účetnictví, daně. 3. vydání. Praha: Grada Publishing, 2018. Právo pro praxi. ISBN 978-80-271-0872-5.
- KNAPP, Viktor. Teorie práva. Praha: Nakladatelství C.H. Beck, 1995. ISBN 80-7179-028-1.
- Zákon č. 90/2012 Sb., Zákon o obchodních korporacích a družstvech
- Zákon č. 513/1991 Sb., Obchodní zákoník
- Zákon č. 89/2012 Sb., Občanský zákoník
- Další dle potřeby

Vedoucí diplomové práce: **JUDr. Kateřina Burešová, Ph.D.**
Fakulta elektrotechnická

Datum zadání diplomové práce: **1. února 2022**
Termín odevzdání diplomové práce: **31. března 2023**

JUDr. et PhDr. Stanislav Balík, Ph.D.
děkan

Prof. JUDr. Přemysl Raban, CSc.
vedoucí katedry

V Plzni dne 9. září 2022

Čestné prohlášení

"Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma: Členství ve volených orgánech obchodní korporace vypracovala samostatně pod dohledem vedoucí diplomové práce a za použití řádně uvedené literatury a zdrojů."

V Plzni dne 31. 3. 2023

.....

Klára Kubicová

Poděkování

Na tomto místě chci poděkovat vedoucí této diplomové práce, JUDr. Kateřině Burešové, Ph.D., za její ochotu, trpělivost a odborné rady, které mi při psaní práce poskytovala. Dále bych ráda poděkovala celé mé rodině a příteli za jejich podporu po celou dobu studia.

Obsah

1	Úvod.....	1
1.1	Historie a právní vývoj obchodní korporace	3
1.1.1	Vývoj do roku 1989	3
1.1.2	Vývoj po roce 1989.....	5
2	Vymezení subjektů.....	6
2.1	Právnícká osoba	6
2.2	Obchodní korporace	7
2.3	Obchodní společnost a družstvo.....	8
2.4	Orgány obchodní korporace	11
2.5	Volené orgány obchodní korporace.....	13
3	Členství ve volených orgánech obchodní korporace	14
3.1	Fyzická osoba jako člen voleného orgánu obchodní korporace.....	15
3.1.1	Vznik funkce	15
3.1.2	Jednání.....	17
	Zastoupení zákonné	19
	Zastoupení smluvní.....	19
	Zastoupení sui generis	20
3.1.3	Výkon funkce	22
3.1.4	Povinnosti.....	25
3.1.5	Odpovědnost	30

3.2	Právnícká osoba jako člen voleného orgánu obchodní korporace	34
3.2.1	Vznik funkce	36
3.2.2	Jednání.....	36
3.2.3	Výkon funkce	37
3.2.4	Povinnosti.....	38
3.2.5	Odpovědnost	38
4	Důsledky porušení povinnosti člena voleného orgánu	39
	Povinnost k vydání prospěchu v důsledku porušení povinnosti	39
	Povinnost k náhradě újmy.....	39
	Vyloučení člena statutárního orgánu obchodní korporace z výkonu funkce	40
	Povinnost vydat získaný prospěch při úpadku obchodní korporace.....	41
	Ztráta nároku na odměnu za výkon funkce.....	42
	Zákonné ručení za dluhy věřitelům právnických osob	43
	Důsledky porušení povinnosti jmenovat zástupce právnické osoby	43
	Povinnost k úhradě tzv. reflexní škody na podílu společníka.....	44
5	Komparace české a britské právní úpravy členství ve volených orgánech obchodní korporace	45
5.1	System a právní rámec obchodních společností ve Velké Británii.....	45
5.2	Typy obchodních společností a právních forem ve Spojeném království.....	47
5.2.1	Soukromá společnost s ručením omezeným (LTD)	48
5.2.2	Akciová společnost (PLC)	49
5.2.3	Společnost s ručením omezeným, se zárukou.....	49

5.2.4	Partnerství s ručením omezeným (LLP)	49
5.2.5	Ostatní formy právnických osob zapsané v obchodním rejstříku UK	50
5.3	Členství ve volených orgánech společností ve Spojeném království.....	50
5.3.1	Hlavní principy kodexu.....	51
	Vedení společnosti	51
	Složení představenstva.....	51
5.3.2	Směrování regulace řízení společnosti ve Spojeném království	52
5.4	Komparace české a britské právní úpravy	54
6	Závěr	56
	Cizojazyčné resumé	58
	Seznam zkratek	60
	Seznam použité literatury a zdrojů	61
	Seznam tabulek	68
	Seznam příloh	69

1 Úvod

Tématem této diplomové práce je „Členství ve volených orgánech obchodní korporace“. Cílem této práce je v první řadě analýza právní úpravy členství ve volených orgánech obchodních korporací a veškerých povinností a následků jejich porušení z ní vyplývajících. Dalším cílem je popis a analýza právní úpravy obdobného institutu ve Spojeném království (respektive Anglie a Walesu) a následně provedení komparace s českým právním řádem.

S rokem 2021 vstoupila v účinnost taktéž velká novela zákona o obchodních korporacích, která poměrně zásadně změnila postavení členů volených orgánů obchodních korporací.

Před nabytím účinnosti této novely musela právnická osoba, která byla zvolena do funkce člena ve voleném orgánu jiné právnické osoby, zmocnit k výkonu funkce fyzickou osobu. Pokud se však právnická osoba rozhodla tak neučinit, v pozici člena voleného orgánu ji zastupoval její statutární orgán. Zde se ovšem mohlo stát, že statutárním orgánem této právnické osoby mohla být opět jiná právnická osoba a tímto způsobem mohlo docházet teoreticky až k nekonečnému řetězení.

Novela proto vytváří pravidlo spočívající v povinnosti každé právnické osoby, která se stane členem voleného orgánu, zmocnit k výkonu funkce jednu konkrétní fyzickou osobu. Pakliže tak neučiní, nebude možné ji jakožto člena voleného orgánu zapsat do obchodního rejstříku.

Další změny proběhly například v souvislosti s odpovědností členů volených orgánů, kdy došlo k jejímu poměrně výraznému rozšíření. Členové volených orgánů po této novele odpovídají za širší okruh pochybení, než tomu bylo v období před její účinností.

Okruh oblastí, kterých se novela dotýká, je mnohem širší, než jen ty, které jsou zde zmíněny, ovšem s ohledem na maximální možný rozsah, a taktéž hlavní téma této práce, není bohužel zdaleka možné je zde obsáhnout všechny.

Co se obsahu práce týče, tato je rozdělena do šesti kapitol, které jsou následně dále děleny do několika podkapitol. První kapitola je považována za jakýsi vstup do celé práce, jejím hlavním úkolem je přiblížit čtenáři historii a ve stručnosti též právní vývoj obchodních korporací, podkapitoly jsou situovány tak, že rozdělují

vývoj na období před a po proběhnutí sametové revoluce.

Ve druhé kapitole si autorka klade za cíl vymezit pojmy, které jsou pro tuto diplomovou práci klíčové, neboť má za to, že bez jejich znalosti lze jen s obtížemi pochopit problematiku, na niž se následně celá práce zaměřuje. Třetí kapitola se již bude zabírat samotným hlavním tématem práce, a to členstvím ve volených orgánech obchodní korporace. Jelikož členem voleného orgánu může být nejen osoba fyzická, ale taktéž právnická, bude tato kapitola členěna na dvě hlavní podkapitoly, z nichž každá má za cíl přiblížit jednu ze zmíněných. S ohledem na skutečnost, že se jedná o hlavní téma práce, je tato kapitola poměrně obsáhlá. V jejích dílčích částech jsou popisovány jednotlivé podmínky pro samotný vznik funkce člena voleného orgánu, jeho následné jednání, výkon funkce, povinnosti, které musí při výkonu splňovat a taktéž rozsah jeho odpovědnosti. Další, čtvrtá kapitola bude zaměřena souhrnně na možné důsledky, které nastanou při porušení povinností člena voleného orgánu. Pátá kapitola se bude zaměřovat na analýzu právní úpravy členství ve volených orgánech ve Spojeném království a následnou komparaci s českou právní úpravou.

Stěžejními zdroji práce budou vybrané zákony, komentářová a odborná literatura, odborné články a judikatura.

1.1 Historie a právní vývoj obchodní korporace

V úvodní kapitole této diplomové práce se autorka bude, zejména z důvodu ucelení celé problematiky obchodních korporací, zabývat jejich historií, která jde ruku v ruce s jejich postupným následným vývojem. Vzhledem ke skutečnosti, že samotná historie není tématem práce, není zde prostor pro její detailní rozbor. Nicméně na tento vývoj bude poukázáno alespoň z pohledu na jeden z milníků naší historie, a to sametové revoluce. Zjednodušeně řečeno, tato kapitola je zaměřena na přiblížení obchodních korporací v jejich samotných počátcích a následně jejich postupnému vývoji po 17. listopadu roku 1989.

1.1.1 Vývoj do roku 1989

Původ obchodních společností sahá, na rozdíl od družstev, do velmi daleké historie, neboť lidé si již dávno uvědomili, že samotný jednotlivec na trhu nemusí mít zdaleka takové možnosti, jaké by mohl mít v případě sdružení se s někým dalším. Již dávno tedy objevili kouzlo společného spojování sil na trhu, které jim kromě rozšiřování možností pro podnikání přinášelo také velkou konkurenční výhodu, ale taktéž dávalo lepší pocit důvěryhodnosti třetím osobám.

Původně byly zakládány a provozovány rodinné společnosti založené na příbuzenském vztahu, které byly později nazývány osobními. Jednalo se o stálá monokratická sdružení, která byla složena z majetku všech účastníků.¹ Tyto osobní společnosti, mezi něž jsou dnes řazeny veřejné obchodní společnosti a komanditní společnosti, měly ovšem dříve spíše povahu tzv. „*societas iuris civilis*“ (dle současného českého práva je tato tzv. „*societas iuris civilis*“ neboli soukromé právo upraveno v ust. § 829 a násl. občanského zákoníku), a v důsledku toho nemají znaky právnické osoby.² Nicméně je důležité si uvědomit, že podle současné české legislativy jsou pojmy *societas* a obchodní korporace od sebe striktně odlišeny.

Samozřejmě kromě spousty pozitiv přináší sdružování osob také mnohá úskalí. Je přirozené, že spojováním více jedinců dohromady rostlo úměrně také riziko podvodů či všemožných konfliktů, které ve výsledku negativně ovlivňovalo nejen

¹ ČERNÁ Stanislava, Ivana ŠTENGLOVÁ A Irena PELIKÁNOVÁ. *Právo obchodních korporací*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer, 2015. ISBN 978-80-7478-735-5. str. 26.

² DVOŘÁK, Tomáš. *Komanditní společnost*. Praha: ASPI, 2004. Právnické osoby. ISBN 80-7357-027-0. str. 7.

osoby uvnitř společnosti, ale také její potenciální zákazníci.³

Oproti již zmíněným obchodním společnostem jsou mezi obchodní korporace řazeny také družstva. Tento druh korporace se zrodil v první polovině 19. století, a to v návaznosti na vznik třídního konfliktu spolu s ekonomickou nerovnováhou ekonomických sil při průmyslové revoluci.⁴ Právě v tomto období se objevuje myšlenka, že je třeba zmenšit výraznou nerovnováhu slabšího jedince ve společnosti, a to vytvořením jakéhosi dostatečně silného kolektivního útvaru.⁵ Co se týče zásad, stejně jako dříve, i dnes mohou členové do družstev svobodně vstupovat, a stejně tak z nich zcela svobodně vystupovat. V účasti na řízení je pak podstatné, že by v družstvu měla panovat jakási rovnost v tom smyslu, že jeden člen znamená jeden hlas.⁶

Prvním takovýmto kolektivním útvarem se stalo „Rochdale Society of Equitable Pionners“, česky Rochdalské družstvo poctivých průkopníků⁷, vzniklé ve Velké Británii v roce 1844, které je možné označovat jako první družstvo na světě. Toto družstvo bylo založeno na dvou základních principech. Jednak na principu svépomoci, a vzájemné spolupráci, a také na vzájemné sociální pomoci a ochraně. Jednalo se o družstvo spotřební.

Družstevnictví v českých zemích se zrodilo jen pouhých pár let poté. První družstvo se u nás totiž objevuje již v roce 1847, a to pod názvem Potravní a úsporný spolek v Praze. Na toto družstvo začala následně navazovat mnohá další družstva všech druhů, dále také výrobní družstva, nebo družstevní záložny.⁸ Je také důležité připomenout, že ačkoli česká právní úprava družstvo považuje za obchodní korporaci, v některých jiných zemích je považováno spíše za jakési sociální společenství.⁹

³ ČERNÁ, Stanislava, Ivana ŠTENGLOVÁ a Irena PELIKÁNOVÁ. *Právo obchodních korporací*. Praha: Wolters Kluwer, 2015. ISBN 978-80-7478-735-5. str. 24.

⁴ ČERNÁ, Stanislava, Ivana ŠTENGLOVÁ a Irena PELIKÁNOVÁ. *Právo obchodních korporací*. Praha: Wolters Kluwer, 2015. ISBN 978-80-7478-735-5. str. 28.

⁵ Hamplová, T. Svěprávnost a jednání obchodních korporací. Plzeň, 2021, Diplomová práce, Západočeská univerzita v Plzni, Právnická fakulta. Str. 10.

⁶ ČESKO. Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích). Ust. § 631.

⁷ DVORÁK, Tomáš. *Družstevní právo*. 3. vyd. V Praze: C. H. Beck, 2006. Beckovy příručky pro právní praxi. ISBN 80-717-9551-8. str. 3.

⁸ DVORÁK, Tomáš. *Družstevní právo*. 3. vyd. V Praze: C. H. Beck, 2006. Beckovy příručky pro právní praxi. ISBN 80-717-9551-8. str. 3.

⁹ Hamplová, T. Svěprávnost a jednání obchodních korporací. Plzeň, 2021, Diplomová práce, Západočeská univerzita v Plzni, Právnická fakulta. Str. 11.

Přestože jsou doloženy tendence k vytváření práva obchodních korporací již v době císaře Justiniána, především rakouské a německé právo mělo a má na kodifikaci obchodního práva v České republice významný vliv. Zákon č. 1/1863 ř. z., Všeobecný rakouský obchodní zákoník, který byl přijat po vzniku Československé republiky a následně převzat do českého právního řádu, byl prvním takovým pokusem o sjednocení právní úpravy tohoto odvětví v českých zemích.¹⁰

Navzdory snahám o vytvoření nového obchodního zákoníku nahradil Všeobecný rakouský obchodní zákoník až v roce 1950 zákon č. 141/1950 Sb., občanský zákoník, který soukromé právo sjednotil. V té době prvky obchodního práva obsahovaly také další právní předpisy, jako třeba akciový zákon, zákoník mezinárodního obchodu pro zahraniční styky, nebo hospodářský zákoník.

1.1.2 Vývoj po roce 1989

Po sametové revoluci v listopadu roku 1989 byly první zákony, které kodifikovaly obchodní právo, jako je zákon č. 104/1990 Sb. o akciových společnostech a zákon č. 105/1990 Sb. o soukromém podnikání občanů, přijaty již v roce 1990, ovšem jejich úprava byla nejednotná a nedostatečná.¹¹ Ve snaze vyřešit tyto problémy byl přijat obchodní zákoník¹².

Nicméně je třeba doplnit, že zákon č. 513/1991 Sb. obchodní zákoník, jak již bylo zmíněno, původně zamýšlen jako krok, který definitivně dokončí kodifikaci obchodního práva, byl od počátku poměrně neúspěšným legislativním počinem. Převážně v důsledku jeho poměrně četných novelizací¹³ měli problém s množstvím úprav udržet krok i právníci specializovaní na obchodní právo a vnitřní rozpory mohly často vést k obtížným výkladovým otázkám. Nicméně z pohledu obchodních společností a družstev, které jsou dnes souhrnně nazývány obchodními korporacemi, byl obchodní zákoník tím, který jim poměrně nově věnoval větší pozornost a prostor, když byly poprvé upraveny zcela odděleně od ostatních

¹⁰ ROZEHNAL, Aleš. Teorie korporátního práva. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2018. Monografie (Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk). str. 7-8. ISBN 978-80-7380-723-8.

¹¹ Obchodní zákoník. In: *Iuridictum Pecina* [online]. 15. 12. 2014 [cit. 2023-03-26].

¹² ČESKO. Zákon č. 513/1991 Sb., Obchodní zákoník.

¹³ HOMOLOVÁ, Irena. Odpovědnost statutárních orgánů společností. Bulletin advokacie 12/2011, str. 31.

2 Vymezení subjektů

Ještě předtím, než bude rozebrána samotná podstata této diplomové práce, je nezbytné nejprve porozumět ostatním, hlavně tedy základním pojmům, se kterými nejen obchodní, ale také ostatní právní odvětví pracují.

Ač jsou tyto pojmy mnohými často považovány za samozřejmé, a zvláštní prostor jim tedy dáván není, neboť jsou vnímány jako nadbytečné, dle názoru autorky je naopak jejich vymezení pro správné vnímání dále rozváděné problematiky naprosto klíčové.

2.1 Právnícká osoba

Fyzickou osobu lze charakterizovat poměrně jednoduše, a z tohoto důvodu jí v této práci není věnována žádná zvláštní podkapitola. Fyzickou osobou je člověk. Člověk je subjektem práva od narození až do smrti¹⁵. Na rozdíl od fyzické osoby je ale osoba právnícká pojmem poněkud hůře uchopitelným. Autoři odborné literatury zastávají společný názor, že právnícká osoba je „*přes mnoho pokusů nedefinovatelný právní institut, současně však nezbytný průvodní jev a nástroj posledních dvou staletí globalizujícího se světa kapitalismu*“.¹⁶ Pojem právnícká osoba je možno vymežit jak pozitivně, tak také negativně. Pozitivní vymezení lze nalézt v ust. § 20 odst. 1 občanského zákoníku: „*Právnícká osoba je organizovaný útvar, o kterém zákon stanoví, že má právní osobnost, nebo jehož právní osobnost zákon uzná. Právnícká osoba může bez zřetele na předmět své činnosti mít práva a povinnosti, které se slučují s její právní povahou.*“¹⁷

Negativně vymezena je ve smyslu, že je o ní hovořeno jako o osobě odlišné

¹⁴ Obchodní zákoník. In: *Iuridictum Pecina* [online]. 15. 12. 2014 [cit. 2023-03-26].

¹⁵ KNAPP, Viktor. *Teorie práva*. Vyd. 1., 3. dot. Praha: C. H. Beck, 1995. Beckovy právnícké učebnice. ISBN 80-7179-028-1. str. 72.

¹⁶ HURDÍK, Jan. *Právnícké osoby a jejich typologie*. V Praze: C. H. Beck, 2003. Právní instituty. VIII s. ISBN 807-17-9790-1.

¹⁷ ČESKO. Zákon č. 89/2012 Sb., Občanský zákoník. Ust. § 20 odst. 1.

od osoby fyzické.¹⁸ Samotný institut je pak v občanském zákoníku upraven v ust. §§ 118 – 418. Pod pojmem právnická osoba si lze prakticky představit jakousi umělou konstrukci, která je odvozená od osoby fyzické, a která je nadána určitými vlastnostmi a způsobilostmi, které jsou nutné pro to, aby se mohla účastnit jednotlivých právních vztahů. Jako taková začala být právnická osoba právními řády uznávána až na počátku 19. století, v období nárůstu velkých kodifikací.¹⁹

2.2 Obchodní korporace

Právnickou osobou je možno nazývat jakoukoli obchodní korporaci, a to i přes skutečnost, že zákon o obchodních korporacích to výslovně neuvádí.²⁰ Obecně by se dalo říci, že obchodní korporace jsou hojně využívány především pro určitou efektivitu v souvislosti s podnikatelskými záměry osob. Jinak řečeno, prostřednictvím korporací lze často efektivněji, a častokrát též levněji, uskutečňovat určitou podnikatelskou aktivitu, než skrze individuální způsoby podnikání. Řekněme, že pokud by tomu bylo naopak, lidé by neměli potřebu korporace jakožto prostředek pro své podnikání (či k dosažení cílů v jiných oblastech) využívat.²¹

Již první ustanovení zákona o obchodních korporacích uvádí, že obchodními korporacemi jsou obchodní společnosti a družstva. Obchodními společnostmi jsou pak veřejná obchodní společnost, komanditní společnost (zákonem označovány za osobní společnosti), společnost s ručením omezeným, akciová společnost (označovány jako společnosti kapitálové), evropská společnost a evropské hospodářské zájmové sdružení. Družstvy se rozumí družstvo a evropská družstevní společnost.²² Tento výčet obchodních korporací je výčtem taxativním a dále jej rozšiřovat může pouze zákon.²³

Korporace jsou dle zákona právnickými osobami, které jsou vytvářeny

¹⁸ DVORÁK, Jan; ŠVESTKA, Jiří; ZUKLÍNOVÁ, Michaela a kol. Občanské právo hmotné. Svazek 1. Díl první: Obecná část. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2013, s. 263.

¹⁹ Lavický, P. a kol. Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1–654). Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, 2292 s. 105-115.

²⁰ POKORNÁ, Jarmila, Jan LASÁK a Josef KOTÁSEK. Obchodní společnosti a družstva. 2. vydání. V Praze: C. H. Beck, 2022. Academia iuris (C. H. Beck). ISBN 978-80-7400-867-2. str. 3-4.

²¹ POKORNÁ, Jarmila, Jan LASÁK a Josef KOTÁSEK. Obchodní společnosti a družstva. 2. vydání. V Praze: C. H. Beck, 2022. Academia iuris (C. H. Beck). ISBN 978-80-7400-867-2. str. 3.

²² ČESKO. Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích). Ust. § 1

²³ POKORNÁ, Jarmila, Jan LASÁK a Josef KOTÁSEK. Obchodní společnosti a družstva. 2. vydání. V Praze: C. H. Beck, 2022. Academia iuris (C. H. Beck). ISBN 978-80-7400-867-2. str. 3.

společenstvím osob, ovšem na právnickou osobu se hledí jako na korporaci i v případě, že je tvořena pouze jedním členem.²⁴ Korporace mohou být jak soukromoprávní, jejichž příkladem mohou být společenství vlastníků jednotek, tak také veřejnoprávní, které zastupuje na nejvyšší úrovni stát, a dále rovněž vyšší, či nižší územně samosprávné celky, nebo v neposlední řadě také profesní komory.

2.3 Obchodní společnost a družstvo

V předchozí podkapitole již bylo uvedeno, že pojem obchodní korporace a obchodní společnost nejsou synonymy, neboť obchodní společnosti společně s družstvy spadají pod pojem obchodní korporace.

Přestože se současná právní úprava družstva z velké části připodobňuje k obchodním společnostem, jsou zde určité a poměrně důležité aspekty, které je od sebe odlišují. Stejně tak lze ovšem najít odlišnosti mezi osobními a kapitálovými společnostmi.

Kapitálové a osobní společnosti se v mnoha ohledech velmi liší. Veřejná obchodní společnost, jakožto zástupce osobní společnosti v té „nejčistší“ formě, se vyznačuje osobní účastí společníků na činnosti firmy a jejich neomezenou odpovědností.²⁵ Naproti tomu se kapitálové společnosti vyznačují tím, že společníci zpravidla neodpovídají za dluhy společnosti po dobu jejího trvání. Rovněž se nemusí přímo podílet na správě a řízení společnosti. Správa kapitálové společnosti je obvykle svěřena osobám od společníků odlišných. Pro lepší přehlednost autorka největší rozdíly těchto typů společností znázorní v tabulce níže.

	Osobní společnosti	Kapitálové společnosti
Základní znak společnosti	- sepětí společnosti s konkrétními osobami společníků, při zániku jejich účasti se společnost ruší	- společnost není závislá na účasti konkrétních společníků, zánik účasti společníka na společnosti nemá za následek zrušení společnosti

²⁴ ČESKO. Zákon č. 89/2012 Sb., Občanský zákoník. Ust. § 210.

²⁵ ČESKO. Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích). Ust. § 95 odst. 1.

Majetkové poměry společnosti	<ul style="list-style-type: none"> - společníci nejsou povinni poskytnout vklady - společnost netvoří povinně základní kapitál - zisk i ztráta se přenášejí na společníky 	<ul style="list-style-type: none"> - vklady jsou povinné, jejich minimální výši předepisuje zákon - základní kapitál se tvoří povinně; zákon předepisuje jeho minimální výši - zisk i ztrátu nese primárně společnost
Právní postavení společníků	<ul style="list-style-type: none"> - společníci jsou povinni osobně se účastnit činnosti společnosti - podíly na společnosti jsou nepřevoditelné - společníci ručí za dluhy společnosti neomezeně a solidárně - podíly všech společníků jsou stejné 	<ul style="list-style-type: none"> - společníci nejsou povinni osobně se účastnit na činnosti společnosti - podíl je převoditelný - ručení společníků za dluhy společnosti je omezené nebo žádné - velikost podílů společníků je závislá na jejich vkladu a nemusí být stejná
Vnitřní organizace společnosti	<ul style="list-style-type: none"> - společnost nemá zákonem předepsanou vnitřní strukturu - k řízení společnosti jsou oprávněni přímo společníci - společnost nemohou řídit osoby stojící mimo společnost - statutárním orgánem společnosti jsou ze zákona přímo společníci 	<ul style="list-style-type: none"> - společnost má zákonem vymezenou vnitřní soustavu volených orgánů, které společnost řídí a jedná jí navenek, - členové těchto volených orgánů mohou být společníci i třetí osoby stojící mimo společnost - statutárním orgánem je výkonný (statutární) orgán společnosti

Tabulka 1²⁶ - Zásadní rozdíly osobních a kapitálových společností

Družstva jsou specifická tím, že jsou to společenství neuzavřeného okruhu osob, a jsou zakládána především za účelem vzájemné podpory jejich členů, nebo dalších osob, a případně jsou zakládána za účelem podnikání.²⁷ Co se týče požadavků vytyčených obchodním zákoníkem, mnohé se s příchodem zákona o obchodních korporacích změnilo. Například zatímco dříve platilo, že družstvo musí mít nejméně 5 členů (to neplatilo v případě, kdy byly jeho členy 2 právnické osoby), po

²⁶ POKORNÁ, Jarmila, Jan LASÁK a Josef KOTÁSEK. Obchodní společnosti a družstva. 2. vydání. V Praze: C. H. Beck, 2022. Academia iuris (C. H. Beck). ISBN 978-80-7400-867-2. str. 12.

²⁷ ČESKO. Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích). Ust. § 552.

rekodifikaci soukromého práva stačí, aby mělo družstvo nejméně 3 členy.²⁸

Stejně jako existuje více druhů obchodních společností, lze mluvit také o více druzích družstev (ač u těchto není dost dobře možné je schematicky rozřadit, neboť jak uvádí T. Dvořák“ „*i co se týče družstev, platí, že život je sám mnohem složitější, než aby se dal schematicky popsat*“ proto jsou děleny pouze rámcově).²⁹

Prvním druhem družstev je družstvo bytové. Co se týče samotné definice, obchodní zákoník jej popisoval takto: „*Družstvo, které zajišťuje bytové potřeby svých členů, je družstvem bytovým.*“³⁰ Na rozdíl od něj však v zákoně o obchodních korporacích přesnou definici bytového družstva nenalezneme. O to více se však nová úprava zaměřuje na vymezení jeho samotného účelu. Záměrem bytového družstva je totiž pouze zajišťování bytových potřeb pro své členy. Prakticky to znamená, že bytové jednotky, které se nachází v budově ve vlastnictví družstva, toto poskytuje svým členům do nájmu.³¹

Dalším druhem jsou družstva sociální.³² Jedná se o družstva zakládaná za účelem pomoci sociálně znevýhodněným osobám. Jejich úkolem je především zajišťování pracovních příležitostí, vzdělávání, zdravotní péče, bydlení a sociálních služeb. V současné době již po celé České republice lze nalézt množství nadací, spolků a jiných právnických osob, které si kladou více či méně totožný cíl, tedy pomáhat osobám nacházejícím se v těžké životní situaci, nicméně na rozdíl od sociálních družstev se jedná o právnické osoby nepodnikatelské povahy. To znamená, že ve svém slova smyslu nemohou vykonávat, nebo pokud ano, tak s poměrně velkým omezením, podnikatelskou činnost. V konečném důsledku jsou sociální družstva ve svém podnikání omezena také (nemohou například emitovat dluhopisy, či zajišťovat plnění povinností jiných osob³³), ovšem oproti nadacím

²⁸ Lasák, J. a kol. Zákon o obchodních korporacích. Obchodní zákoník. Srovnávací texty. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2013, s. 265.

²⁹ DVOŘÁK, Tomáš. Družstevní právo. 3. vyd. V Praze: C. H. Beck, 2006. Beckovy příručky pro právní praxi. ISBN 80-717-9551-8. str. 11.

³⁰ ČESKO. Zákon č. 513/1991 Sb., Obchodní zákoník. Ust. § 221 odst. 2.

³¹ ŠTENGLOVÁ, I., HAVEL, B., CILEČEK F., KUHN, P., ŠUK, P. Zákon o obchodních korporacích. Komentář. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020. ISBN 978-80-7400-799-6. k ust. § 727.

³² ČESKO. Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích). Ust. § 758.

³³ ČESKO. Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích). Ust. § 765.

mají tu výhodu, že podnikat mohou.³⁴ Dalo by se říci, že jsou takovým ideálním středem, který kloubí výhody nepodnikatelských právnických osob s výhodami těch „čistě“ podnikatelských.³⁵

Dalším druhem družstev jsou spořitelni a úvěrní družstva (družstevní záložny). Jsou upraveny zákonem č. 87/1995 Sb., o spořitelních a úvěrních družstvech. Družstevní záložny jsou subjekty, které přijímají vklady a poskytují úvěry. Jak uvádí zákon³⁶, družstevní záložny nejsou „bankami podle zákona upravujícího činnost bank a jejich podnikání se nepovažuje za provozování živnosti.“³⁷ I přes to, že poskytují podobné služby³⁸, na rozdíl od bank je poskytují výhradně svým členům, nikoli veřejnosti.

Kromě výše uvedených se lze v praxi setkat i s jinými typy družstev, které nejsou výslovně upraveny zákonem. Mezi ně patří například zemědělská družstva, což jsou družstva převážně přetvořená z bývalých JZD³⁹, či družstva výrobní. Oba tyto typy mají převážně podnikatelskou povahu.

2.4 Orgány obchodní korporace

Zákonná úprava definici orgánu obchodní korporace neupravuje, ovšem obecně je lze chápat jako relativně samostatné části obchodní korporace, které nejsou nadány právní osobností, ovšem mají určitou působnost, jejímž výkonem je zajišťováno fungování obchodní korporace.⁴⁰

Tyto orgány je možno rozdělit dle různých kritérií. Zejména tedy podle toho, zda je jejich vytvoření ze zákona povinné, či není (tedy rozdělení na orgány obligatorní, případně také podmíněně obligatorní a fakultativní), dále dle jejich působnosti v korporaci (především orgány nejvyšší, kontrolní a výkonné), a také

³⁴ ŠTENGLOVÁ, I., HAVEL, B., CILEČEK F., KUHN, P., ŠUK, P. Zákon o obchodních korporacích. Komentář. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020. ISBN 978-80-7400-799-6. k ust. § 758.

³⁵ ŠTENGLOVÁ, I., HAVEL, B., CILEČEK F., KUHN, P., ŠUK, P. Zákon o obchodních korporacích. Komentář. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020. ISBN 978-80-7400-799-6. k ust. § 758.

³⁶ ČESKO. Zákon č. 87/1995 Sb., Zákon o spořitelních a úvěrových družstvech. Ust. § 1 odst. 4.

³⁷ ust. § 1 odst. 2 písm. a) a b).

³⁸ ČESKO. Zákon č. 87/1995 Sb., Zákon o spořitelních a úvěrových družstvech. Ust. § 1 odst. 4.

³⁹ ČESKO. Zákon č. 87/1995 Sb., Zákon o spořitelních a úvěrových družstvech. Ust. § 1 odst. 2 písm. a) a b), ust. § 3.

⁴⁰ DVORÁK, Tomáš. Družstevní právo. 3. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2006. Beckovy příručky pro právní praxi. ISBN 80-717-9551-8. str. 9

⁴⁰ ČERNÁ, Stanislava, Ivana ŠTENGLOVÁ a Irena PELIKÁNOVÁ. *Právo obchodních korporací*. Praha: Wolters Kluwer, 2015. ISBN 978-80-7478-735-5. str. 151

dle počtu jejich členů (zda se jedná o orgán kolektivní či individuální).

Nyní by autorka ráda uvedla konkrétní orgány, které musí spolu se vznikem jednotlivých korporací obligatorně vzniknout: u veřejné obchodní společnosti jsou nejvyšším orgánem všichni společníci, a každý společník zvlášť je pak statutárním orgánem; u komanditní společnosti taktéž, všichni společníci (tedy komplementáři a komanditisté) orgánem nejvyšším, a každý komplementář orgánem statutárním; u evropského hospodářského zájmového sdružení jsou nejvyšším orgánem společně jednající členové a statutárním orgánem jednatel nebo jednatele; u společnosti s ručením omezeným je nejvyšším orgánem valná hromada, statutárním orgánem je pak jeden nebo více jednatelů; u akciové společnosti, evropské společnosti a evropské družstevní společnosti (v případě dualistického systému řízení) je nejvyšším orgánem valná hromada, statutárním orgánem představenstvo a kontrolním orgánem dozorčí rada; u akciové společnosti je v případě monistického systému řízení nejvyšším orgánem taktéž valná hromada, statutární ředitel jakožto statutární orgán byl ovšem novelou zákona o obchodních korporacích bez náhrady zrušen⁴¹, kontrolním orgánem správní rada; co se týče evropské společnosti a evropské družstevní společnosti s monistickým systémem řízení, zde je nejvyšším orgánem valná hromada, statutárním orgánem statutární ředitel a kontrolním orgánem správní rada. U družstva je pak nejvyšším orgánem členská schůze, statutárním orgánem představenstvo a kontrolním orgánem kontrolní komise. Ovšem u družstva může vzniknout výjimka, v případě které je možné zmíněné orgány buď nahradit, či úplně vynechat. Například družstvo, které má méně, než 50 členů (tzv. „malé družstvo“) pokud to neurčí stanovy, nezřizuje kontrolní komisi, a také může nahradit představenstvo předsedou družstva jakožto individuálním statutárním orgánem.⁴²

Jak je uvedeno výše, mohou nastat případy, ve kterých zákon stanoví povinnost vytvořit další orgán. Tímto případem může být zrušení obchodní korporace s likvidací. Tehdy je nutné zvolit likvidátora⁴³, který je jejím voleným orgánem od vstupu do likvidace až po výmaz z obchodního rejstříku.

⁴¹ LAJSEK, Vladimír. Nová pravidla pro právnické osoby jako členy voleného orgánu. EPRAVO.CZ [online]. epravo.cz, a.s., publikováno í. 3. 2021 [cit. 6. 3. 2023].

⁴² ČERNÁ, Stanislava, Ivana ŠTENGLOVÁ a Irena PELIKÁNOVÁ. *Právo obchodních korporací*. Praha: Wolters Kluwer, 2015. ISBN 978-80-7478-735-5. str. 153-154

⁴³ ČESKO. Zákon č. 89/2012 Sb., Občanský zákoník. Ust. § 189 a násl.

Ostatní orgány, tedy ty, které nejsou upraveny zákonem, si mohou obchodní korporace zřídit fakultativně. Podmínkou však zůstává, že jim následně nemohou předat pravomoci, které ze zákona náleží obligatorně zřízeným orgánům.⁴⁴

2.5 Volené orgány obchodní korporace

Zákon rozděluje působnost mezi nejvyšší orgán společnosti a na druhé straně mezi členy výkonných či kontrolních orgánů.⁴⁵ A právě o druhých ze jmenovaných zákon o obchodních korporacích hovoří jako o členech volených orgánů.

Jak již bylo uvedeno, za volené orgány se považují orgány odlišné od toho nejvyššího (valné hromady či členské schůze), neboť členství v nejvyšším orgánu je spojeno již se samotným nabytím podílu na obchodní korporaci. Pojem volený orgán je ovšem pouze legislativní zkratkou, kterou zákonodárce pro zjednodušení používá, ač je tato formulace poněkud nepřesná. Volba je, jak ostatně zákon sám uvádí, pouze jednou z možností povolání osoby do této funkce.⁴⁶

Členy volených orgánů tak mohou být například jednatele společnosti s ručením omezeným, u akciové společnosti či družstva členové představenstva, dále u akciové společnosti členové správní či dozorčí rady a u družstva členové kontrolní komise.

⁴⁴ ČERNÁ, Stanislava, Ivana ŠTENGLOVÁ a Irena PELIKÁNOVÁ. *Právo obchodních korporací*. Praha: Wolters Kluwer, 2015. ISBN 978-80-7478-735-5. str. 154

⁴⁵ POKORNÁ, Jarmila, Jan LASÁK a Josef KOTÁSEK. *Obchodní společnosti a družstva*. 2. vydání. V Praze: C. H. Beck, 2022. Academia iuris (C. H. Beck). ISBN 978-80-7400-867-2. str. 107.

⁴⁶ ČESKO. Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích). Ust. § 46 odst. 1.

3 Členství ve volených orgánech obchodní korporace

V úvodu této práce již bylo vysvětleno, co jsou volené orgány obchodní korporace a následně uvedeno, které mezi ně patří. Nyní se autorka bude zabývat tím nejdůležitějším tématem této práce, a tím je samotné členství ve volených orgánech. Prvně je důležité připomenout, že kromě fyzických osob může být členem voleného orgánu obchodní korporace taktéž i osoba právnická.⁴⁷

V obchodním zákoníku bylo postavení právnické osoby upraveno pouze v souvislosti s rolí statutárního orgánu osobní společnosti, jak stanovil ust. § 76 odst. 3 „*Je-li společníkem právnická osoba, vykonává práva a povinnosti spojená s účastí ve společnosti její statutární orgán, popřípadě jím pověřený zástupce*“.

Členem voleného orgánu obchodní korporace se rozumí člen jakéhokoli (tedy individuálního či kolektivního) orgánu právnické osoby, který je do funkce volen, jmenován, či jinak povolán.⁴⁸ Na rozdíl od účasti v nejvyšším orgánu, kterou společník odmítnout nemůže, je ovšem účast ve statutárním orgánu pouze dispozitivně stanovena. V případě, že společník členství odmítne, nedochází tím, na rozdíl od prvního zmíněného, zároveň k ukončení členství v korporaci.⁴⁹

Přijetím nového občanského zákoníku se pravidlo pro členství ve volených orgánech poměrně změnilo, neboť předchozí právní úprava, tedy obchodní zákoník, u tohoto podobného institutu upravoval pouze osobní obchodní společnosti. Statutárním orgánem zde mohl být jakýkoli společník, a to jak osoba fyzická, tak také právnická. U komanditních společností pak jakýkoli komplementář, taktéž bez ohledu na skutečnost, zda jím je fyzická či právnická osoba. Co se ovšem týče kapitálových společností, tyto byly z tohoto institutu v obchodním zákoníku obecně vyloučeny. Členem voleného orgánu v tomto druhu společností bylo možné se stát pouze za určitých zákonem stanovených výjimek.⁵⁰

⁴⁷ ČERNÁ, Stanislava, Ivana ŠTENGLOVÁ a Irena PELIKÁNOVÁ. *Právo obchodních korporací*. Praha: Wolters Kluwer, 2015. ISBN 978-80-7478-735-5. str. 163

⁴⁸ ČESKO. Zákon č. 89/2012 Sb., Občanský zákoník. Ust. § 152 odst. 2

⁴⁹ ŠTENGLOVÁ, I., HAVEL, B., CILEČEK F., KUHN, P., ŠUK, P. Zákon o obchodních korporacích. Komentář. 3. vydání. Praha: C.H. Beck, 2020. ISBN 978-80-7400-799-6. k ust. § 46.

⁵⁰ § 194 odst. 7, § 200 odst. 3, § 135 odst. 2 a § 138 odst. 2 obchodního zákoníku

Všechny podmínky, které pro možnost být členem voleného orgánu musí být splněny, autorka uvede v rámci dalších podkapitol, neboť jsou u fyzických i právnických osob poněkud odlišné. Nejprve tedy zmíní ty, které jsou společné.

Podmínky pro členství ve voleném orgánu obchodní korporace, které ukládá zákon, není možno ani částečně zmenšit jejich úpravou v zakladatelském právním jednání. Co ovšem možné je, je upravit jejich rozšíření, a to například o požadavek určitého stupně vzdělání, či stanovení délky praxe v oboru, v němž daná obchodní korporace podniká. Tato varianta může být pro členy, a také pro celou korporaci jistě velmi přínosná.

Aby byl dosažen účel, ke kterému byla obchodní korporace vytvořena, ukládá zákon, ale také zakladatelské právní jednání, všem jejím členům určité povinnosti. Tyto, současně s právy plynoucími z účasti v obchodní korporaci, následně tvoří status člena obchodní korporace.

Stejně, jako zákon uvádí podmínky, při jejichž dodržení se určitá osoba může stát členem voleného orgánu, popisuje také podmínky, které toto členství omezují. Mezi druhé ze zmíněných patří především neslučitelnost funkcí, která se uplatní ve vztahu mezi členstvím v kontrolním a statutárním orgánu obchodní korporace. V dualistickém pojetí akciové společnosti bude tato neslučitelnost spočívat v nemožnosti být zároveň členem dozorčí rady a členem představenstva. Co se týče družstva, neslučitelné funkce jsou členství v kontrolní komisi družstva zároveň s členstvím v představenstvu. Tato osoba pak nesmí být ani jinou osobou, která je dle zápisu v obchodním rejstříku oprávněna za družstvo jednat.⁵¹

3.1 Fyzická osoba jako člen voleného orgánu obchodní korporace

3.1.1 Vznik funkce

Způsob, jakým vzniká funkce člena voleného orgánu, se odvíjí od toho, jakou roli hrají při naplňování účelu obchodní korporace. Tedy, ve většině případů členství vzniká na základě projevu vůle členů obchodní korporace, ovšem existují také další

⁵¹ POKORNÁ, Jarmila, Jan LASÁK a Josef KOTÁSEK. *Obchodní společnosti a družstva*. 2. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2022. Academia iuris (C.H. Beck). ISBN 978-80-7400-867-2. str. 117

možnosti.

Ještě před samotným vznikem korporace členy volených orgánů určují její zakladatelé na základě zakladatelského právního jednání. Údaj o tom, koho zakladatelé určí jednatelem, jednatelem, popřípadě členy jiných volených orgánů společnosti, je povinnou náležitostí společenské smlouvy. Vzhledem ke skutečnosti, že schválení společenské smlouvy podléhá souhlasu všech zakladatelů, je potřeba, aby se na určení prvních jednatelů shodli všichni.⁵² Funkce členů volených orgánů pak vzniká souběžně se vznikem obchodní korporace. Pakliže má členství vzniknout v již existující obchodní korporaci, je potřeba uskutečnit změnu společenské smlouvy, na základě které je nový člen povolán (v případě osobních obchodních společností), nebo může v případě kapitálové obchodní společnosti či družstva být zvolen jejich nejvyšším orgánem. U jednočlenných kapitálových obchodních společností je jedinou možností nové členy jmenovat na základě působnosti valné hromady jediným společníkem.

Další možností vzniku funkce nového člena (v případě akciové společnosti nebo družstva) je tzv. kooptace. Kooptace se v minulosti používala k rozšíření nebo doplnění voleného orgánu z jeho iniciativy. Jako taková je jedinečným postupem, který se odchyluje od klasické praxe vytváření příslušného orgánu. Je také možná pouze v případě, že je předvídána již v zakladatelském právním jednání (tato pravomoc musí být výslovně uvedena)⁵³. Jedná se vlastně o odklon od standardního postupu, neboť spočívá ve jmenování náhradního člena v důsledku uvolněného místa ve voleném orgánu. V případě akciových společností je důvodem pro umožnění takového mimořádného způsobu nepochybně snaha zabránit nevhodnému vynakládání zdrojů spojených se svoláním a konáním valné hromady.⁵⁴

Kooptace je bezesporu řešením praktickým, nicméně je pouze dočasná. Usnesením Nejvyšší soud dne 19. 9. 2010, sp. zn. 29 Cdo 3718/2009 rozhodl, že funkční období kooptovaných členů je omezeno na jeden rok. Funkční období

⁵² JOSKOVÁ, Lucie, Markéta PRAVDOVÁ a Eva DVOŘÁKOVÁ. *Nová společnost s ručením omezeným: právo, účetnictví, daně*. 3. vydání. Praha: Grada Publishing, 2018. Právo pro praxi. ISBN 978-80-271-0872-5. str. 179.

⁵³ ČERNÁ, Stanislava, Ivana ŠTENGLOVÁ a Irena PELIKÁNOVÁ. *Právo obchodních korporací*. Praha: Wolters Kluwer, 2015. ISBN 978-80-7478-735-5. str. 169.

⁵⁴ BROULÍK, Jan. Kooptace člena dozorčí rady. *Obchodněprávní revue* 11-12/2012, s. 319.

kooptovaných členů představenstva akciové společnosti končí okamžikem, kdy byla (nebo měla být) svolána nejbližší valná hromada akcionářů, na které mohli být zvoleni noví členové představenstva. V tomto okamžiku končí funkce taktéž v případě, že se na místo kooptovaného člena nepodařilo řádně dosadit člena nového. Samozřejmě kromě svého pozitivního vlivu s sebou kooptace přináší také možná rizika. Zřejmě z toho důvodu zákon o obchodních korporacích určil podmínku, že dosadit náhradního člena je možné pouze v případě, pokud počet zvolených členů v orgánu neklesl pod polovinu.⁵⁵ V případě, že by toto nestanovil, by teoreticky mohlo dojít k situaci, kdy by více než polovinu osob v orgánu tvořili kooptovaní členové, a nikoli řádně zvolení. Přestože samotná přípustnost kooptace je založena na principu „*opt-in*“, což znamená, že nevyplývá sama o sobě ze zákona, ale společníci se mohou rozhodnout, že ji zahrnou do společenské smlouvy, zákon zřejmě považuje takovou situaci za natolik nežádoucí, že kooptaci v případě méně než poloviny členů orgánů zakazuje.⁵⁶

Nová právní úprava dovoluje taktéž volbu náhradníků členů statutárních a kontrolních orgánů. U akciové společnosti a družstva se tato možnost zahrne do stanov, u společnosti s ručením omezením pak do společenské smlouvy. Tato benevolentnost zákona o obchodních korporacích má za následek vyřešení problémů spojených se svoláním příslušných orgánů jen k volbě nových členů na nově uvolněné místo.⁵⁷

Ve výjimečných případech, kdy není funkce řádně obsazena, přičemž toto ohrožuje celý orgán, potažmo i celou korporaci, je možné, aby o vzniku nového členství rozhodl soud. Jedná se například o případy, kdy představenstvo společnosti není v důsledku nedostatečného obsazení usnášení schopné, či nebyl ustaven likvidátor, ač být ustaven měl.

3.1.2 Jednání

V souvislosti s jednáním právnických osob došlo přijetím nové právní úpravy ke změně, že členové statutárních orgánů již nejednají jménem právnické osoby, jak

⁵⁵ ČESKO. Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích). Ust. § 714

⁵⁶ BROULÍK, Jan. Kooptace člena dozorčí rady. *Obchodněprávní revue* 11-12/2012, s. 319.

⁵⁷ ČERNÁ, Stanislava, Ivana ŠTENGLOVÁ a Irena PELIKÁNOVÁ. *Právo obchodních korporací*. Praha: Wolters Kluwer, 2015. ISBN 978-80-7478-735-5. str. 168-170.

tomu bylo dříve⁵⁸, nýbrž jednají za ni jako její zástupci (tedy zastoupení právnické osoby = jednání za právnickou osobu)⁵⁹. Předchozí koncepci nahrazuje německá koncepce zastoupení – „*organschaftliche Vertretung*“.⁶⁰ V důsledku toho se jakékoli jednání učiněné za právnickou osobu považuje za zastoupení, nikoli za skutečné přímé jednání právnické osoby. Jednání za právnickou osobu je upraveno v ust. § 161 a násl. občanského zákoníku. Člen statutárního orgánu má za právnickou osobu jednat takovým způsobem, jaký je zapsán ve veřejném rejstříku.

Co se týče možností zastupování právnické osoby, z komentáře⁶¹ k občanskému zákoníku vyplývá, že je od účinnosti nového občanského zákoníku možné, aby byla právnická osoba zastupována následovně:

- zákonným zástupcem, kterým může být: člen statutárního orgánu⁶², zaměstnanec, člen nebo člen jiného orgánu⁶³, zástupce podnikající právnické osoby⁶⁴, vedoucí odštěpného závodu⁶⁵, likvidátor⁶⁶,
- smluvním zástupcem, kterým může být: zmocněnec⁶⁷, prokurista⁶⁸, opatrovník jmenovaný soudem⁶⁹.

Statutárnímu orgánu jsou svěřena všechna práva, která nebyla zakladatelským právním jednáním, rozhodnutím orgánu veřejné moci či zákonem delegována na jiný orgán právnické osoby. Konkrétně tato působnost zahrnuje obchodní vedení společnosti, oprávnění společnost zastupovat v jakékoli situaci současně také odpovědnost za zajištění správného vedení účetnictví společnosti. V současné době je nezbytné rozlišovat mezi vnitřní a vnější působností statutárního orgánu. Do té vnitřní působnosti patří již zmíněné obchodní vedení, které zahrnuje rozhodování a řízení vnitřních záležitostí společnosti. Na druhou stranu do vnější působnosti je

⁵⁸ Lavický, P. a kol. Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1–654). Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, ust. § 161.

⁵⁹ Lavický, P. a kol. Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1–654). Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, ust. § 161.

⁶⁰ NAD CHARAKTEREM PORUŠENÍ FIDUCIÁRNÍCH POVINNOSTÍ ČLENA VOLENÉHO ORGÁNU, HOUDEK Zdeněk, *Časopis pro právní vědu a praxi* 4/2016, s. 541.

⁶¹ Lavický, P. a kol. Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1–654). Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, ust. § 161.

⁶² ČESKO. Zákon č. 89/2012 Sb., Občanský zákoník. Ust. §§ 162, § 164.

⁶³ ČESKO. Zákon č. 89/2012 Sb., Občanský zákoník. Ust. § 166.

⁶⁴ ČESKO. Zákon č. 89/2012 Sb., Občanský zákoník. Ust. § 430.

⁶⁵ ČESKO. Zákon č. 89/2012 Sb., Občanský zákoník. Ust. § 503 odst. 2.

⁶⁶ ČESKO. Zákon č. 89/2012 Sb., Občanský zákoník. Ust. §§ 193 – 196.

⁶⁷ ČESKO. Zákon č. 89/2012 Sb., Občanský zákoník. Ust. §§ 441–449.

⁶⁸ ČESKO. Zákon č. 89/2012 Sb., Občanský zákoník. Ust. §§ 450–456.

⁶⁹ ČESKO. Zákon č. 89/2012 Sb., Občanský zákoník. Ust § 165 odst. 2; §§ 468 – 488.

zahrnuta schopnost statutárního orgánu jednat za společnost navenek, tj. činit právní úkony vůči třetím osobám.⁷⁰

Zde ovšem vzniká určitý sporný aspekt. Názory právní teorie se totiž dělí na 3 vzájemně si rozporující tábory. Níže bude tato problematika více přiblížena.

Zastoupení zákonné

Při nahlédnutí do odborné literatury je možno zjistit, že zde lze nalézt mimo jiné též teorie, které znění uvedeného komentáře potvrzují, tedy že člen statutárního orgánu je opravdu považován za zákonného zástupce.⁷¹

Tyto názory pro zákonné zastoupení spíše převažují. Mezi odborníky v tomto odvětví však existují i jiné postoje, které se pohybují na hranici mezi zákonným a smluvním zastoupením. Podle názoru autorky tyto představují určitou formu rozumného kompromisu. Dle M. Zuklínové jde o zákonné zastoupení tehdy, když zákon stanoví, že jedna osoba jedná za osobu druhou. Příkladem takového zastoupení je zastoupení nebo právnické osoby či nezletilého.⁷²

Dalším představitelem názorů balancujícími na pomezí zákonného a smluvního zastoupení je J. Dědič, který ve svém článku vyvozuje závěr, že „zastoupení právnické osoby členem statutárního orgánu není ani zastoupením smluvním, ani zastoupením zákonným, ale zvláštním druhem zastoupení na základě zákona.“ P. Šuk a P. Čech dále poukazují, že na takové zastoupení se vztahuje pouze obecná právní úprava zastoupení a zvláštní úprava zastoupení členem statutárního orgánu uvedená v ust. §§ 164 a 165 občanského zákoníku.⁷³

Zastoupení smluvní

Na druhou stranu se v odborné literatuře objevují taktéž názory oproti výše uvedenému protichůdné, a to, že člen statutárního orgánu spadá pod zástupce

⁷⁰ VÍTEK, Jindřich. Odpovědnost statutárních orgánů obchodních společností. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012, s. 67-68.

⁷¹ DVOŘÁK, T. in: ŠVESTKA, J., DVOŘÁK, J., FIALA, J. a kol. Občanský zákoník. Komentář. Svazek I (§ 1 až 654), Wolters Kluwer, Praha, 2014, s. 536.

⁷² DVOŘÁK, Jan; ŠVESTKA, Jiří; ZUKLÍNOVÁ, Michaela a kol. Občanské právo hmotné. Svazek 1. Díl první: Obecná část. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2013, s. 312-313.

⁷³ ČECH, Petr a ŠUK, Petr. Právo obchodních společností. V praxi a pro praxi (nejen soudní). Praha: Ivana Hexnerová - BOVA POLYGON, 2016, s. 21.

smluvní.⁷⁴

Ke smluvnímu zastupování by zřejmě mohli tihnout ti členové statutárního orgánu společnosti, kteří jsou těmito orgány zastoupeni, a to z důvodu pravidla "4 a více očí", které je upraveno zakladatelským právním jednáním. Podle tohoto pravidla jsou členové, v případě, že je tímto pravidlem společnost řízena, následně povinni společnost zastupovat. Toto pravidlo zjednodušeně říká, že aby mohli dva členové statutárního orgánu společně zastupovat korporaci společně, musí mezi nimi nejprve dojít k dohodě. V případě, že by ovšem tyto dva členové statutárního orgánu udělili generální plnou moc jednomu ze členů statutárního orgánu, mohl by tento zastupovat společnost samostatně. Tím by bylo pravidlo čtyř očí porušeno, zároveň by se zefektivnilo a zjednodušilo jednání za společnost. Toto jednání ovšem není zákonem dovoleno.⁷⁵

Že tato situace není možná, vyplývá taktéž z rozsudku Nejvyššího soudu, který se zabýval otázkou právě touto otázkou. Na základě jejího posouzení došel k závěru, že „*Určují-li stanovy společnosti, že jménem společnosti musí jednat společně nejméně dva členové představenstva, není přípustné, aby dva členové představenstva udělili generální plnou moc jen jednomu z nich.*“⁷⁶

Zastoupení sui generis

Nejvyšší soud ve svém rozsudku ze dne 23. 7. 2019, sp. zn. 27 Cdo 4593/2017⁷⁷ nicméně výslovně uvedl, že zastoupení členem statutárního orgánu není ani zastoupením smluvním, ani zákonným. Dle názoru Nejvyššího soudu se jedná o zastoupení svého druhu, tedy „*sui generis*“. Své stanovisko odůvodňuje následovně: „*Jakkoliv je vztah mezi členem statutárního orgánu a právníckou osobou, o jejíž orgán jde, vztahem smluvním (vzniká na základě souhlasného projevu vůle právnícké osoby a dotčeného člena), rozsah zástupčího oprávnění je primárně upraven zákonem a v jeho mezích zakladatelským právním jednáním (srov. důvody R 10/2019). Člena statutárního orgánu nelze považovat za zmocněnce*

⁷⁴ POKORNÁ, J. in: ŠVESTKA, J., DVORÁK, J., FIALA, J. a kol. Občanský zákoník. Komentář. Svazek I (§ 1 až 654), Wolters Kluwer, Praha, 2014, s. 1089.

⁷⁵ ČECH, Petr a ŠUK, Petr. Právo obchodních společností. V praxi a pro praxi (nejen soudní). Praha: Ivana Hexnerová - BOVA POLYGON, 2016, s. 42.

⁷⁶ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 24. dubna 2007, sp. zn. 29 Odo 1082/2005

⁷⁷ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 23. července 2019, sp. zn. 27 Cdo 4593/2017, [cit. 8. 3. 2023].

právnícké osoby (jednajícího na základě plné moci), ale ani za typického zákonného zástupce, či dokonce opatrovníka právnícké osoby. S ohledem na specifika postavení člena statutárního orgánu se Nejvyšší soud kloní k závěru, že nejde ani o zástupce smluvního, ani o zástupce zákonného. Zastoupení členem statutárního orgánu je zastoupením svého druhu (sui generis), na něž nedopadá ani úprava smluvního zastoupení (§ 441 až 456 o. z.), ani úprava zastoupení zákonného (§ 457 až 488 o. z.).“

V důsledku toho, že člen statutárního orgánu není smluvním zástupcem, pak v případě, že tento překročí své oprávnění k zastupování, či právníckou osobu zastoupí, ač k tomu není oprávněn, může právnícká osoba později takové jednání povolit. Názor Nejvyššího soudu zastává taktéž J. Lasák, který uvádí, že zastoupení členem statutárního orgánu právnícké osoby není ani zastoupení smluvním, ani zákonným, nýbrž tento člen vystupuje jako zástupce sui generis.⁷⁸

Starším judikátem prosazujícím tento názor je také usnesení Vrchního soudu v Praze, které deklaruje, že „*jednatelské oprávnění statutárního orgánu má základ v zakladatelském jednání a jmenování (volbě) do funkce a jednatelské oprávnění statutárního orgánu je podle § 164 odst. 1 o. z. neomezené. Právní úprava účinná od 1. 1. 2014, jak je patrné z citovaného § 164 odst. 1, 2 o. z., stojí nově na tom, že člen statutárního orgánu jedná jako zástupce právnícké osoby sui generis ... Tento koncepční posun ale neznamená, že by jednání člena statutárního orgánu bylo na roveň postavené a libovolně kombinovatelné s jednáním smluvních či zákonných zástupců právnícké osoby.*“⁷⁹ Zástupce právnícké osoby má taktéž povinnost uvést, co ho opravňuje k tomu, aby za ni jednal, pokud to již nevyplývá z okolností.⁸⁰ V případě podepisování za právníckou osobu je z hlediska následné platnosti takového jednání podstatné, v případě, že k tomu zákon vyžaduje písemnou formu, aby se její zástupce podepsal. Podpis zastupujícího patří mezi náležitosti, jimiž je splněna písemná forma právního úkonu. Na druhou stranu ovšem není významnou chybou, pokud v jednání uvedení jména a příjmení zástupce, či údaj o funkci nebo

⁷⁸ LAVICKÝ, Petr a kol. Občanský zákoník I. Komentář. Obecná část (§ 1-654). Praha: C. H. Beck, 2014, s. 841-842.

⁷⁹ Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 4. 8. 2015, sp. zn. 14 Cmo 184/2014. In: ČECH, Petr a ŠUK, Petr. Právo obchodních společností. V praxi a pro praxi (nejen soudní). Praha: Ivana Hexnerová - BOVA POLYGON, 2016, s. 22.

⁸⁰ ČESKO. Zákon č. 89/2012 Sb., Občanský zákoník. Ust. § 161.

pracovním zařazení chybí.⁸¹

3.1.3 Výkon funkce

Zákon stanoví, že fyzická osoba, která je členem voleného orgánu obchodní korporace, musí být plně svéprávná. Vyplývá to ze skutečnosti, že obchodní korporace mají sice ze zákona danou právní osobnost, ale nemají již však způsobilost k právnímu jednání, tedy svéprávnost. Zároveň tuto povinnost stanoví ust. § 152 odst. 2 občanského zákoníku. Proto je svéprávnost člena voleného orgánu důležitou podmínkou, neboť tímto nahrazuje nepřítomnost svéprávnosti právnické osoby. Svéprávnost, nebo lépe řečeno její nabývání, se řídí obecnou úpravou občanského zákoníku. Plně svéprávnou se stává osoba v případě dovršení osmnáctého roku věku, tedy zletilostí, nebo také dříve v případě uzavření manželství, či přiznáním svéprávnosti soudním rozhodnutím.⁸²

Pokud nezletilý, který ještě není plně způsobilý k právním úkonům, požádá soud, aby mu přiznal svéprávnost, musí soud návrhu vyhovět, pokud nezletilý dosáhl věku šestnácti let, zároveň pokud lze prokázat jeho schopnost se sám živit a starat se o své záležitosti a pokud s tím souhlasí jeho zákonný zástupce. V ostatních situacích soud návrh schválí, pokud je to z důležitých důvodů v nejlepším zájmu nezletilého. Za stejných okolností musí soud přiznat nezletilému způsobilost k právním úkonům, pokud nezletilý souhlasí s tím, aby návrh podal jeho zákonný zástupce.⁸³

V obou případech je osoba, které soud přiznal plnou svéprávnost, schopna vykonávat povinnosti člena voleného orgánu.⁸⁴

Osoba, která je členem, pak musí být svéprávná po celou dobu výkonu funkce. Zákon stanoví, že svéprávnost člověka může omezit pouze soud. Pakliže by ale tato skutečnost nastala, funkce člena voleného orgánu by tímto zanikla, aniž by bylo třeba dalšího rozhodnutí.⁸⁵ Ovšem jako prakticky v celém právním řádu, i zde zákon

⁸¹ LAVICKÝ, Petr a kol. Občanský zákoník I. Komentář. Obecná část (§ 1-654). Praha: C. H. Beck, 2014, k ust. § 161.

⁸² ČESKO. Zákon č. 89/2012 Sb., Občanský zákoník. Ust. § 30.

⁸³ ČESKO. Zákon č. 89/2012 Sb., Občanský zákoník. Ust. § 37.

⁸⁴ Štenglová, I., Havel, B., Čileček, F., Kuhn, P., Šuk, P. *Zákon o obchodních korporacích. Komentář. 3. vydání.* Praha: C. H. Beck, 2020, 1316 s. k ust. § 46

⁸⁵ POKORNÁ, Jarmila, Jan LASÁK a Josef KOTÁSEK. *Obchodní společnosti a družstva. 2. vydání.* V Praze: C. H. Beck, 2022. Academia iuris (C. H. Beck). ISBN 978-80-7400-867-2. str. 113.

stanoví výjimku. V případě, že se hlavní činnost právnické osoby týká nezletilých nebo osob s omezenou svéprávností, a pakliže není hlavním účelem právnické osoby podnikání, může zakladatelské právní jednání určit, že členem může být i osoba nezletilá nebo osoba s omezenou svéprávností.

Další podmínky členství ve voleném orgánu obchodní korporace odpovídají podmínkám, jež musí splňovat ty fyzické osoby, které chtějí podnikat na základě živnostenského oprávnění. Jednou z těchto podmínek je bezúhonnost dle zákona o živnostenském podnikání. Jak tento v ust. § 6 odst. 2 stanoví: „Za bezúhonnou se pro účely tohoto zákona nepovažuje osoba, která byla pravomocně odsouzena pro trestný čin spáchaný úmyslně, jestliže byl tento trestný čin spáchan v souvislosti s podnikáním, anebo s předmětem podnikání, o který žádá nebo který ohlašuje, pokud se na ni nehledí, jako by nebyla odsouzena.“⁸⁶ Překážkou výkonu funkce ve smyslu tohoto ustanovení je tedy pravomocně odsuzující rozsudek za trestné činy spáchané úmyslně (nedbalostní trestné činy tedy za následek zánik výkonu funkce nemají), a to pouze takové, které přímo souvisí s předmětem podnikání korporace, anebo ty, které jsou spáchané v souvislosti s podnikatelskou činností jakou takovou. Bezúhonnost je omezena do zahlazení odsouzení.⁸⁷

Za příklad z praxe je možno uvést případ řešený Nejvyšším soudem ČR v rozsudku sp. zn. 27 Cdo 3547/2017 ze dne 12. září 2018. Okresní soud v Pelhřimově jednatele společnosti s ručením omezeným, jejímž předmětem podnikání je mimo jiné hostinská činnost, uznal vinným ze spáchaní přečinu podvodu. Jednání, za které byl jednatel společnosti pravomocně odsouzen, spočívalo ve skutečnosti, že nejméně v období od 24. 6. 2012 do 1. 3. 2013 jako zaměstnanec na pozici šéfkuchaře hotelu, který je oprávněn k nákupu zařízení kuchyně a hotelu, opakovaně předložil svému zaměstnavateli k proplacení faktury za nerealizované či jen částečně realizované dodávky zboží, a v důsledku tohoto se na úkor svého zaměstnavatele obohatil nejméně o 331 740,90 Kč.⁸⁸

Odvolací soud, po posouzení věci s nálezem Ústavního soudu ze dne 7. 4. 2009, sp. zn. Pl. ÚS 35/08, a rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 6. 2009,

⁸⁶ ČESKO. Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon). Ust. § 6 odst. 2.

⁸⁷ POKORNÁ, Jarmila, Jan LASÁK a Josef KOTÁSEK. *Obchodní společnosti a družstva*. 2. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2022. Academia iuris (C.H. Beck). ISBN 978-80-7400-867-2. str. 114.

⁸⁸ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 12. září 2018, sp. zn. 27 Cdo 3547/2017

sp. zn. 9 As 69/2008, odvolací soud rozhodl, že pro posouzení, zda osoba ztratila bezúhonnost ve smyslu § 6 odst. 2 živnostenského zákona, je rozhodující souvislost mezi předmětnou trestnou činností a konkrétní podnikatelskou činností, na kterou má podnikatel živnostenské oprávnění. V této věci ovšem o přímé souvislosti trestného činu s podnikatelskou činností zaměstnavatele, nebylo pochyb.

Tuto podmínku pro výkon funkce je nutno chápat ve smyslu určité ochrany proti podnikání těch osob, u nichž existuje důvodná obava, že svou činností budou poškozovat zájmy jedinců i celé společnosti.⁸⁹

Co se týče skutečnosti, zda se funkce člena voleného orgánu obchodní korporace, která zanikla v důsledku ztráty způsobilosti k tomuto výkonu, obnovuje po opětovném nabytí této způsobilosti, Nejvyšší soud se touto otázkou zabýval v rozhodnutí pod sp. zn. 27 Cdo 791/2019 ze dne 15. 12. 2020, a dospěl k závěru, že nikoliv. Dle jeho slov je v případě pozdějšího zrušení pravomocného odsuzujícího rozsudku následkem pouze odpadnutí té překážky, pro níž se dotyčná osoba nepovažuje za bezúhonnou, ovšem samo o sobě nevede k obnovení v důsledku toho zaniklé funkce.⁹⁰

Jinou skutečností, která znemožňuje výkon funkce člena voleného orgánu, je překážka provozování živnosti dle živnostenského zákona. Spočívá ve skutečnosti, že živnost nemůže provozovat ta fyzická či právnická osoba (vykonávající funkci člena voleného orgánu), na jejíž majetek byl prohlášen konkurs. Ovšem, jak vyplývá z převažujícího výkladu tohoto pravidla, pro zánik funkce není důležitý okamžik, od kterého daná osoba nemůže provozovat živnost, nýbrž samotná skutečnost, že byl na její majetek prohlášen konkurs.⁹¹ Překážka následně až na výjimky pomine právní mocí rozhodnutí o zrušení konkursu.

Další skutečností vylučující funkci ve voleném orgánu je po konkursu dle živnostenského zákona skutečnost, kdy insolvenční soud rozhodl o zastavení insolvenčního řízení z důvodu, že majetek dlužníka (člena voleného orgánu) je pro uspokojení věřitelů nedostačující. Tato skutečnost přestane být překážkou po 3 letech od nabytí právní moci rozhodnutí o kvalifikovaném ukončení insolvenčního

⁸⁹ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 12. září 2018, sp. zn. 27 Cdo 3547/2017

⁹⁰ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 15. prosince 2020, sp. zn. 27 Cdo 791/2019

⁹¹ POKORNÁ, Jarmila, Jan LASÁK a Josef KOTÁSEK. *Obchodní společnosti a družstva*. 2. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2022. Academia iuris (C.H. Beck). ISBN 978-80-7400-867-2. str. 115.

řízení.⁹²

Důvodem této podmínky pro výkon funkce je vyloučení z podnikání těch osob, u kterých se projevíly „nezvladatelné“ problémy s nakládáním s vlastním majetkem, a to do té míry, že nebyli schopni uspokojit téměř žádného svého věřitele. Opět je to tedy jakési ochranné opatření před těmito podnikajícími osobami vůči společnosti.⁹³

Dle ust. § 46 odst. 2 zákona o obchodních korporacích jsou osoby ještě před zvolením do funkce volených orgánů povinny oznámit obchodní korporaci, a v případě nově vzniklé obchodní korporace jejím zakladatelům, zda nastala některá z následujících skutečností: zahájení insolvenčního řízení na majetek kandidáta, či zahájení insolvenčního řízení na majetek obchodní korporace, v níž v posledních třech letech kandidát vykonával funkci člena voleného orgánu, nebo zahájení řízení o odvolání z funkce.⁹⁴

Stala-li se členem voleného orgánu osoba, která k tomu není způsobilá, hledí se na její povolání do funkce, jako by se nestalo.⁹⁵ Zároveň, ust. § 779 odst. 3 zákona o obchodních korporacích stanoví, že v případě, že u někoho nastala překážka pro výkon funkce podle § 381 obchodního zákoníku, trvá tato i po účinnosti tohoto zákona.⁹⁶

3.1.4 Povinnosti

Občanský zákoník stanoví členům volených orgánů při výkonu jejich funkce jednat s péčí řádného hospodáře. Zákon o obchodních korporacích následně dodává⁹⁷, že s péčí řádného hospodáře jedná ten, kdo jedná loajálně, s potřebnými znalostmi a pečlivě.⁹⁸

⁹² ČESKO. Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon). Ust. § 8 odst. 2.

⁹³ POKORNÁ, Jarmila, Jan LASÁK a Josef KOTÁSEK. *Obchodní společnosti a družstva*. 2. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2022. Academia iuris (C.H. Beck). ISBN 978-80-7400-867-2. str. 115.

⁹⁴ POKORNÁ, Jarmila, Jan LASÁK a Josef KOTÁSEK. *Obchodní společnosti a družstva*. 2. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2022. Academia iuris (C.H. Beck). ISBN 978-80-7400-867-2. str. 115.

⁹⁵ ČESKO. Zákon č. 89/2012 Sb., Občanský zákoník. Ust. § 152, § 155

⁹⁶ ČESKO. Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích). Ust. § 779 odst. 3.

⁹⁷ ČESKO. Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích). Ust. § 51 odst. 1.

⁹⁸ ŠTENGLOVÁ, Ivana, Jan DĚDIČ, Miloš TOMSA a kolektiv. *Základy obchodního práva: Vysokoškolská učebnice*. Praha 2: Leges, 2014. ISBN 978-80-7502-052-9. str. 229.

Již samotný pojem péče řádného hospodáře zahrnuje „*dostatek schopností u každého, jemuž je tato péče uložena, aby rozpoznal, co je prospěšné pro právnickou osobu, a co jí eventuálně může škodit.*“⁹⁹

Pojem loajality je v českém právním prostředí chápán jako povinnost jednat výlučně v zájmu společnosti, a tím tedy nadřadit zájem obchodní společnosti nad zájmy své, či případně zájmy osob blízkých.¹⁰⁰ Pod loajalitu jsou dále řazeny další povinnosti, mezi které patří zejména mlčenlivost, zákaz konkurence a regulace konfliktu zájmů či v minulosti taktéž zákaz odstoupit z funkce v nevhodnou dobu. Tato regulace konfliktu zájmů je považována za jakési jádro povinnosti loajality.¹⁰¹ Zároveň je ale zřejmě pouze projevem jiné, možná té úplně nejzákladnější povinnosti, která ze vztahu mezi členem voleného orgánu a obchodní společností může vzejít.

Toto pravidlo, v anglosaském světě známé také jako „*no profit rule*“, neboli zákaz obohacování se na úkor společnosti, zakazuje využívat svých svěřených oprávnění k osobnímu prospěchu, či k prospěchu spřízněné osoby. Kromě sjednané odměny za výkon funkce tedy člen voleného orgánu nesmí z titulu své funkce získávat od společnosti žádné výhody. Tento zákaz přijímání jakýchkoli výhod je třeba vykládat poměrně široce, tak, aby zahrnoval i zákaz odebírání jakýchkoli hodnot, které korporaci náleží.¹⁰²

Co se týče povinnosti péče řádného hospodáře ve vztahu k povinnosti loajality, je nepochybné, že současná právní úprava je v tomto ohledu daleko lépe uchopitelná, než tomu bylo za účinnosti obchodního zákoníku. Ten totiž stanovil pouze povinnost společníka „*při plnění svých povinností postupovat s péčí řádného hospodáře.*“¹⁰³ O pojmu loajality ovšem obchodní zákoník vůbec nehovoří. V tomto ohledu tedy autorka v současné úpravě spatřuje znatelné zlepšení.

Jak vyplývá z ust. § 159 odst. 2 občanského zákoníku, člen voleného orgánu je

⁹⁹ SVEJKOVSKÝ, J., DEVEROVÁ, L. a kolektiv. Právnické osoby v novém občanském zákoníku. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013. 540 s. ISBN 978-80-7400-445-2, s. 95.

¹⁰⁰ ŠVARC, Zbyněk. *Základy obchodního práva po rekonstrukci soukromého práva*. 4., upr. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2014. Vysokoškolské učebnice (Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk). ISBN 978-80-7380-504-3. str. 121.

¹⁰¹ JOSKOVÁ, Lucie. Je rozdíl mezi povinností loajality a povinností postupovat s péčí řádného hospodáře? *Obchodněprávní revue*. 2019, č. 11–12, s. 281–286.

¹⁰² JOSKOVÁ, Lucie. Je rozdíl mezi povinností loajality a povinností postupovat s péčí řádného hospodáře? *Obchodněprávní revue*. 2019, č. 11–12, s. 281–286.

¹⁰³ ČESKO. Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník. Ust. § 79a.

povinen vykonávat funkci osobně. V souvislosti s povinností péče řádného hospodáře zde však vyvstává otázka, jak postupovat v případě, pokud určitý úkol přesahuje rámec odborných znalostí uvedeného člena. Z ustálené judikatury vyplývá, že v souvislosti s výkonem funkce člena voleného orgánu nejsou vyžadovány odborné znalosti. K jednání s péčí řádného hospodáře postačí základní znalosti, v rámci kterých je schopen rozeznat hrozící škodu, a v případě, že je třeba odborné pomoci, tuto pomoc zajistit.¹⁰⁴

Nejvyšší soud se v rozsudku sp. zn. 29 Cdo 134/2011 ze dne 25. 1. 2012 následně zabýval otázkou povinnosti dohledu nad osobou pověřenou výkonem odborné činnosti. Došel k závěru, že v případě, že volený orgán pověří určitou činností (například vedením účetnictví, provedením stavebních prací aj.) odbornou osobu, je zároveň povinen prověřit, zda je na tuto činnost dostatečně kvalifikovaná, a následně výkon této svěřené činnosti „*efektivně kontrolovat*“¹⁰⁵. V případě, že tak neučiní, poruší tím povinnost vyplývající z jeho funkce.

Zároveň je stanoveno, že v případě, že člen voleného orgánu není péče řádného hospodáře schopen, ač to musel zjistit při přijetí funkce, či při jejím výkonu, a nevyvodí z toho pro sebe důsledky, jedná nedbale.

Zákon o obchodních korporacích stanoví taktéž některá pravidla pro posuzování, zda určitá osoba jedná s péčí řádného hospodáře, či nikoli. Uvádí proto mimo jiné tzv. pravidlo podnikatelského úsudku. Toto pravidlo je nápomocné k tomu, aby za porušení péče řádného hospodáře nebyla brána každá situace, při které byla obchodní korporaci v důsledku jednání jejího člena způsobena újma. Prakticky tedy postačí, aby člen voleného orgánu mohl v dobré víře rozumně předpokládat, že jeho jednání je informované a současně je v zájmu obchodní korporace. V takovém případě není možné, aby tento člen jednal v rozporu s péčí řádného hospodáře, pokud tedy jednal loajálně.¹⁰⁶

Nabytím účinnosti novely zákona o obchodních korporacích, účinné k 1. 1. 2021, bylo mimo jiné bez náhrady vypuštěno ust. § 59 odst. 5 ve znění, že „*Člen orgánu obchodní korporace může ze své funkce odstoupit. Nesmí tak však učinit v*

¹⁰⁴ Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 18. října 2006, sp. zn. 5 Tdo 1224/2006.

¹⁰⁵ Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 25. ledna 2012, sp. zn. 29 Cdo 134/2011

¹⁰⁶ ŠTENGLOVÁ, Ivana, Jan DĚDIČ, Miloš TOMSA a kolektiv. *Základy obchodního práva: Vysokoškolská učebnice*. Praha 2: Leges, 2014. ISBN 978-80-7502-052-9. str. 230.

době, která je pro obchodní korporaci nevhodná. Neurčuje-li společenská smlouva nebo smlouva o výkonu funkce jinak, oznámí odstupující člen své odstoupení orgánu, který jej zvolil, a jeho funkce končí uplynutím jednoho měsíce od doručení tohoto oznámení, neschválí-li příslušný orgán obchodní korporace na žádost odstupujícího jiný okamžik zániku funkce. Je-li tímto orgánem jediný společník, skončí funkce uplynutím jednoho měsíce ode dne doručení oznámení o odstoupení z funkce jedinému společníkovi, neujednají-li jiný okamžik zániku funkce.“¹⁰⁷

V tomto před novelovým znění tedy mezi povinnosti člena voleného orgánu patřil taktéž jakýsi zákaz, který by se dle názoru autorky dal taktéž podřadit pod povinnost péče řádného hospodáře, neboť fungoval jako jakýsi závazek, že v případě, že bude mít korporace komplikace, tento člen od nich, jednoduše řečeno, neuteče.

K tomuto se zaujal stanovisko taktéž Nejvyšší soud v rozsudku pod sp. zn. č. 27 Cdo 3367/2018 ze dne 20. listopadu 2019. V projednávané věci navrhovatel (jednatel společnosti) adresoval jedinému společníkovi odstoupení z funkce člena statutárního orgánu v několika společnostech (mezi těmito i funkce jednatele společnosti N.), oproti čemuž se členka představenstva jediného společníka ohradila s tím, že považuje jeho odstoupení za neplatné, neboť je mu známa neblahá finanční situace a celkový hospodářský stav společnosti N. (společnost byla zrušena s likvidací), a tudíž odstoupení bylo učiněno ve zcela nevhodné době. Vzhledem ke skutečnosti, že v téže době odstoupil z funkce také jmenovaný likvidátor společnosti, mají dle odvolacího soudu povinnost do doby, než je povolán likvidátor nový, vykonávat jeho působnost všichni členové statutárního orgánu. Tento důvod byl tím dalším, pro který bylo odstoupení jednatele z funkce učiněno ve vhodné době, neboť na jednatele v tomto případě připadla taktéž působnost likvidátora. Odvolací soud tedy posoudil odstoupení jako neplatné. S tímto názorem se ovšem neztotožnil Nejvyšší soud, který má za to, že právní jednání, jež odporuje zákonu, je neplatné pouze tehdy, vyžaduje-li to účel zákona, a že na právní jednání je třeba hledět spíše jako na platné, než na neplatné. Člen orgánu obchodní korporace je při výkonu své funkce povinen jednat s péčí řádného hospodáře, a to platí i pro jednání, kterým ze své vůle ukončuje působení v této funkci. Nejvyšší soud následně uzavřel, že porušení povinnosti péče řádného hospodáře vede k povinnosti nahradit

¹⁰⁷ ČESKO. Zákon č. 89/2012 Sb., Občanský zákoník. Ust. § 59 odst. 5.

újmou způsobenou společností odstoupením v nevhodné době.¹⁰⁸

Tato povinnost však byla, jak je již zmíněno výše, novelou zákona o obchodních korporacích účinnou k 1. 1. 2021 poměrně radikálním krokem vypuštěna, neboť v rámci ní docházelo k mnohým pochybnostem, a to jak ve vztahu k vymezení této nevhodné doby, tak také v souvislosti s již výše zmíněnými možnými následky porušení této povinnosti.¹⁰⁹

Kromě institutu odstoupení v nevhodnou dobu byla novelou upravena taktéž doba, ke které funkce zaniká.¹¹⁰ Autoři důvodové zprávy vyjádřili dosavadní úpravu odstoupení z funkce jako nefunkční. Na podporu tohoto tvrzení by autorka ráda na tomto místě zmínila rozhodnutí Vrchního soudu sp. zn. 14 Cmo 182/2019.¹¹¹ Vrchní soud se zde zabýval případem, ve kterém jednatelka společnosti s ručením omezeným podala návrh na zápis změn do obchodního rejstříku, který byl usnesením soudu prvního stupně zamítnut s odůvodněním, že funkce jednatele obchodní společnosti zaniká uplynutím lhůty jednoho měsíce od doručení rezignace příslušnému orgánu obchodní společnosti (či její zaslání v písemné formě dotyčné obchodní společnosti). Jednatelka svou rezignaci ovšem pouze zaslala jednotlivým společníkům, ani jeden z nich se k rezignaci však nevyjádřil a zásilky se nedoručily vrátily zpět odesílatelce. Správným postupem dle zákona o obchodních korporacích je oznámení svého odstoupení orgánu, který odstoupícího člena zvolil, a jeho funkce následně končí uplynutím jednoho měsíce od doručení tohoto oznámení, pakliže příslušný orgán obchodní korporace na žádost odstoupícího neschválí jiný okamžik zániku funkce. V uvedeném případě tedy jednatelku společnosti zvolila valná hromada, z toho důvodu mělo být oznámení doručeno valné hromadě, v nejlepším případě zároveň s pozvánkou k jejímu svolání, aby na rezignaci měli zbývající členové společnosti možnost reagovat. Závěrem tedy Vrchní soud návrhu

¹⁰⁸ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 20. listopadu 2019, sp. zn. 27 Cdo 3367/2018

¹⁰⁹ JOSKOVÁ, Lucie. Odstoupení z funkce člena voleného orgánu po 1. 1. 2021 Obchodněprávní revue. 1/2021, s. 17.

¹¹⁰ Důvodová zpráva k tomuto uvádí „Stávající právní úprava, která členům orgánu umožňuje odstoupit z funkce uplynutím jednoho měsíce po oznámení odstoupení obchodní korporaci, je nefunkční. Tato úprava neposkytuje prakticky žádnou ochranu obchodní korporaci, když v době jednoho měsíce není ani prakticky možné svolat valnou hromadu, aby mohla doplnit chybějící členy. Efektivní ochrana obchodní korporace je tak možná pouze úpravou ve společenské smlouvě a takové řešení považujeme za nedostatečné. Navrhuje se proto návrat k úpravě odstoupení z funkce známé z obchodního zákoníku – § 66 odst. 1.“ Důvodová zpráva k návrhu novely zákona o obchodních korporacích (sněmovní tisk č. 207/0, VIII. volební období), s. 121.

¹¹¹ Usnesení Vrchního soudu ze dne 18. prosince 2019, sp. zn. 14 Cmo 182/2019

na vymazání jednatelky společnosti z obchodního rejstříku nevyhověl.

Zákon o obchodních korporacích vychází ze skutečnosti, že zájmy společníků vždy nemusí být v souladu se zájmy obchodní korporace.¹¹² Pokud by autorka uvedla příklad, mohla by jím být otázka rozdělení zisku. Tedy, společníci budou mít s velkou pravděpodobností spíše zájem na jeho vyplacení, na druhou stranu ovšem bude v nejlepším zájmu společnosti zvýšení základního kapitálu o tento zisk. Pakliže se tato skutečnost nastane, musí členové voleného orgánu odolat tlaku společníků a místo toho jednat v nejlepším zájmu společnosti tím, že zvýší základní kapitál, a nikoliv že vyplatí podíly na zisku.

Také je ovšem nutno brát na zřetel, že se jedná o loajalitu pouze nezbytnou, nikoli absolutní. Pokud by zákon požadoval loajalitu absolutní, bylo by při troše představivosti možno namítat porušení této povinnosti i v případě, že by člen voleného orgánu trávil víkend se svou rodinou namísto řešení záležitostí týkajících se běžného chodu obchodní korporace. Na druhou stranu je samozřejmé, že je nutno zkoumat, zda v určitých případech jednající měl a mohl vědět, že nejedná loajálně. Důležitá je ovšem také loajalita udržitelná z hlediska zdraví člena orgánu, či jeho osobních poměrů.¹¹³

Nejvyšší soud k tomuto uvádí: *„Povinnost loajality stíhá člena orgánu především při výkonu funkce, tedy při plnění povinností a výkonu práv plynoucích ze vztahu mezi ním a společností, založeného povoláním do funkce. Současně však nelze přehlížet, že osoba povoláná do funkce člena orgánu je členem orgánu po celou dobu od vzniku funkce do jejího zániku, takřkajíc ‚24 hodin denně, 7 dní v týdnu‘. Člen orgánu by neměl bez dobrého důvodu dělat nic, co zjevně odporuje zájmům společnosti, ani tehdy, když zrovna neplní povinnosti spojené s výkonem funkce.“*¹¹⁴

3.1.5 Odpovědnost

Ačkoli se jedná o jeden ze základních právních pojmů, je právní odpovědnost

¹¹² HADRAVOVÁ, Petra. Povinnost loajality statutárního orgánu. Obchodněprávní revue. 1/2021, s. 46.

¹¹³ HADRAVOVÁ, Petra. Povinnost loajality statutárního orgánu. Obchodněprávní revue. 1/2021, s. 46.

¹¹⁴ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 18. prosince 2018, sp. zn. 27 ICdo 62/2017

zároveň jednou z nejobtížnějších a nejspornějších otázek v právní teorii. Důvodová zpráva k občanskému zákoníku uvádí, že od 70. let minulého století v českém právním prostředí převládala konstrukce chápání odpovědnosti jako hrozby sankcí.¹¹⁵ Jinak řečeno, panovala zde idea, že právní odpovědnost vzniká až jako důsledek porušení primární povinnosti. Tato odpovědnost bývala označována jako povinnost sankční, neboť spočívala v (sekundární) povinnosti strpět sankci v důsledku porušení určité povinnosti primární.

Důvodová zpráva ovšem dále uvádí: „*Osnova se naopak přiklání k pojetí odpovědnosti v duchu tradic antické a křesťanské civilizace, podle nichž člověk odpovídá za své jednání v plném rozsahu, a odpovídá tedy především za to, že se chová řádně, po právu a že splní své povinnosti.*“¹¹⁶ Z uvedeného je zjevné, že se naše právní prostředí od staré koncepce poměrně významně posunulo, a to postupně směrem ke koncepci aktivní. Tato zastává názor, že právní odpovědnost vzniká již se vznikem primární odpovědnosti a hrozba sankce je s ní spjata již od počátku (v případě, že nedojde ke splnění primární povinnosti).¹¹⁷

Výkonem volené funkce vstupuje člen voleného orgánu do právního vztahu k obchodní korporaci, jehož podmínkami jsou do značné míry vymezená práva a povinnosti. V důsledku toho lze dojít k závěru, že odpovědnost voleného orgánu je odpovědností smluvní, a nikoli delikt ní. Skutečností ovšem zůstává, že smlouva ani rozhodnutí orgánu společnosti nemůže zákonný rozsah odpovědnosti snížit. Pakliže by se tak stalo, nebude se k takovému právnímu jednání přihlížet.

Velká změna v souvislosti se zpřísněním odpovědností člena voleného orgánu nastala nabytím účinnosti novely zákona o obchodních korporacích z roku 2021.

V zásadě tedy jde o rozšíření přímé odpovědnosti členů orgánů obchodní korporace v novele zákona o obchodních korporacích. Na rozdíl od právní úpravy před touto novelou se změna týká obecně porušení jakékoli povinnosti členů statutárního orgánu v souvislosti s výkonem jejich funkce, než jen „pouhého“ zanedbání péče řádného hospodáře. Jinými slovy, úprava zákona o obchodních

¹¹⁵ Důvodová zpráva k návrhu zákona č. 89/2012 Sb., občanskému zákoníku [online]. Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky, 2012. str. 47.

¹¹⁶ Důvodová zpráva k návrhu zákona č. 89/2012 Sb., občanskému zákoníku [online]. Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky, 2012. str. 47.

¹¹⁷ HOUBOVÁ, Drahomíra. Právní odpovědnost. In: HARVÁNEK, Jaromír a kol. Teorie Práva. 1. Vyd. Brno: Masarykova univerzita, 1998, s. 234-247. ISBN 8021017910. str. 235

korporacích, je zaměřena na mnohem širší okruh porušení povinností, než úprava před novelou.

Od 1. ledna 2021 se proto členové statutárního orgánu musí připravit na to, že veškeré jejich jednání a rozhodnutí může být v rámci insolvenčního řízení přezkoumáváno.

Člen statutárního orgánu může k úpadku obchodní korporace přispět zejména porušením povinností spočívající zejména v: „nedodržení zákazu konkurence, v porušení náležité péče, tj. povinnosti jednat s potřebnými znalostmi a pečlivě, v porušení nezbytné loajality, v nerespektování vnitřních omezení upravených v zakladatelském právním jednání, v nedodržení způsobu zastupování určeného zakladatelským právním jednáním v souladu s § 164 odst. 2 občanského zákoníku nebo i v úplné rezignaci na výkon funkce (vykonáváním funkce tzv. „na oko“)“ a podobně.¹¹⁸

Pakliže by autorka pro lepší představu vztáhla porušení péče řádného hospodáře na konkrétní případ, v souvislosti s výkonem funkce jednatele společnosti s ručením omezeným by se o toto porušení jednalo například tehdy, když:

- „jednatel v rozporu se zájmy společnosti, ve které je jednatelem, a mimo pravidla o vedení účetnictví, z majetku společnosti odčerpá část prostředků pro své soukromé účely;
- jednatel poruší povinnost mlčenlivosti o důvěrných informacích, které jednatel v rámci výkonu funkce získal;
- jednatel jménem společnosti uzavře finančně nevýhodný obchod pro společnost, na kterém má vlastní zájem;
- zastává-li jednatel funkci člena orgánu ve více společnostech v rozporu se zákazem konkurence; nebo
- uzavře-li jednatel kupní smlouvu o prodeji nemovitosti sám se sebou, jako fyzickou osobou, přičemž sjednaná kupní cena je výrazně nižší než cena obvyklá.“¹¹⁹

¹¹⁸ ČIŠECKÁ, Nikol, Martin HEINZEL a Jakub MÁLEK. Zvýšené riziko odpovědnosti členů statutárního orgánu v případě úpadku obchodní korporace po 1. 1. 2021 [online]. 30. 3. 2021 [cit. 2023-03-25].

¹¹⁹ GARAJOVÁ, Michaela. Odpovědnost jednatele za dluhy společnosti a ručení svým majetkem. PRÁVNÍ PROSTOR [online]. Publikováno 21. 10. 2020 [cit. 7. 3. 2023].

Od „obvyklé“ odpovědnosti členů volených orgánů je odlišována tzv. odpovědnost přímá, kterou se rozumí odpovědnost přímo vůči věřitelům obchodní korporace, kterým v souvislosti s jednáním daného člena vznikla újma. Spolu s novelou zákona o obchodních korporacích účinnou k 1. 1. 2021 přišla také nová pravidla přímé odpovědnosti členů volených orgánů. Pro přehlednost autorka největší změny shrne v následující tabulce:

Právní úprava zákona o obchodních korporacích do 31. 12. 2020	Právní úprava zákona o obchodních korporacích od 1. 1. 2021
1. Postavena na principu ručení (§ 2018 a násl. NOZ).	1. Postavena na principu odpovědnosti za škodu (§ 2894 a násl. NOZ).
2. Civilní spor podle OSŘ nezávislý na insolvenčním řízení.	2. Incidenční spor podle IZ vedený v rámci insolvenčního řízení.
3. Nutnost podat 2 žaloby – na založení ručení člena a následně na zaplacení částky.	3. Možno podat jen 1 žalobu – na uložení povinnosti poskytnout do majetkové podstaty plnění.
4. Žalobu mohou podat jednotliví věřitelé či insolvenční správce.	4. Žalobu může podat pouze insolvenční správce.
5. Vůči jednomu členovi statutárního orgánu může probíhat několik soudních řízení.	5. Vůči jednomu členovi statutárního orgánu může probíhat pouze jedno soudní řízení.
6. Z majetku člena statutárního orgánu se uspokojují konkrétní věřitelé, kteří podali žalobu.	6. Z majetku člena statutárního orgánu se uspokojují všichni věřitelé na základě poměrného uspokojení z majetkové podstaty v insolvenčním řízení.
7. Sankce za porušení povinnosti jednat s péčí řádného hospodáře.	7. Sankce za porušení jakékoliv povinnosti člena statutárního orgánu.

Tabulka 2¹²⁰ - Změny přímé odpovědnosti členů volených orgánů po novele zákona o obchodních korporacích

Podmínky pro vznik této přímé odpovědnosti, dříve stanovené v ust. § 68 zákona o obchodních korporacích, jsou nyní přesunuty do ust. § 66.

Člen voleného orgánu nicméně nenese odpovědnost za jakékoli pochybení, které zhoršuje finanční situaci obchodní korporace. Nesprávné chování musí být

¹²⁰ LAJSEK, Vladimír. Nová pravidla pro právnické osoby jako členy voleného orgánu. EPRAVO.CZ [online]. epravo.cz, a.s., publikováno í. 3. 2021 [cit. 6. 3. 2023].

natolik závažné, aby mělo svou intenzitou za následek na úpadek korporace (existují ovšem rovněž názory, dle kterých se může jednat i o opakovaná méně závažná pochybení, která v souhrnu k úpadku přispívají).¹²¹

Je ovšem třeba upozornit na skutečnost, že pochybení člena statutárního orgánu nemusí být tím jediným faktorem, který přispěl k úpadku. Mohou zde být i jiné faktory, než pouze chybné jednání členů statutárního orgánu, které mohou být podstatnou, nikoliv však jedinou příčinou případného úpadku korporace. Člen statutárního orgánu může přispět (dopustit se nesprávného jednání) k úpadku jak aktivním jednáním (např. uzavřením nevýhodné transakce), tak pasivní nečinností (např. nepřijetím patřičných krizových opatření, pokud jsou nutné).¹²²

3.2 Právnícká osoba jako člen voleného orgánu obchodní korporace

Jak již bylo zmíněno dříve, spolu s rekodifikací soukromého práva je „nově“ možné, aby členem voleného orgánu obchodní korporace byla jiná právnická osoba. Může se tedy stát například jednatelem, členem představenstva, členem dozorčí rady, správní rady, kontrolní komise, či členem výboru pro audit.¹²³

Nevyloučí-li to zákon, může se právnická osoba stát členem obecně jakéhokoli orgánu kapitálové společnosti. Výjimky pak může stanovit zákon či speciální právní předpis.

Dle právní úpravy zákona o obchodních korporacích účinné před 1. 1. 2021 docházelo k případům, kdy statutárním orgánem, který zastupoval právnickou osobu při výkonu její funkce, byla další právnická osoba. Tímto způsobem následně docházelo k řetězení (někdy také k cyklení) a nebylo neobvyklé, že nešlo dohledat konkrétní fyzickou osobu, která měla tuto volenou funkci vykonávat¹²⁴. Leckdy se také stala z právního hlediska nemožná situace, kdy tuto volenou funkci vykonávala

¹²¹ OŽANA, Jan a Jan FOREJT. *Nová pravidla odpovědnosti členů statutárního orgánu podle velké novely ZOK aneb bude výkon funkce člena statutárního orgánu jen pro odvážné?* [online]. EPRAO.CZ 10. 11. 2020 [cit. 2023-03-25].

¹²² OŽANA, Jan a Jan FOREJT. *Nová pravidla odpovědnosti členů statutárního orgánu podle velké novely ZOK aneb bude výkon funkce člena statutárního orgánu jen pro odvážné?* [online]. EPRAVO.CZ 10. 11. 2020 [cit. 2023-03-25].

¹²³ DĚDIČ, Jan; LASÁK, Jan. Právnická osoba jako člen orgánu obchodní korporace – vybrané otázky (1. část). *Obchodněprávní revue*. 11-12/2013, str. 305.

¹²⁴ LAJSEK, Vladimír. *Nová pravidla pro právnické osoby jako členy voleného orgánu*. EPRAVO.CZ [online]. epravo.cz, a.s., publikováno 9. 3. 2021 [cit. 6. 3. 2023].

tatáž právnická osoba, a tedy jakožto zastupovaná byla zároveň svým vlastním zástupcem.¹²⁵

Dle této úpravy zároveň nebylo jasné, zda v případě, kdy právnická osoba zmocní k zastupování fyzickou osobu, může jmenovat jednoho, či více než jednoho zástupce, který bude vykonávat volenou funkci. Existovala zde totiž možnost, že pokud by bylo více zástupců, každá z těchto osob vyjádří jinou vůli, a nebudou tedy při zastupování jednat ve vzájemné shodě. Také v případě jednání orgánu, pokud se na toto dostavilo více zvolených zástupců, nebylo jasné, komu by měla tato právnická osoba (jakožto člen) umožnit její zastupování.

Zjednodušeně řečeno, tato úprava měla poměrně značná úskalí, která vyřešila až novela zákona o obchodních korporacích účinná od 1. ledna 2021. Toto nové znění přineslo značnou úlevu a upřesnění pro mnohé nastalé situace.

Taktéž to platí i pro zástupce právnické osoby, která je sama členem voleného orgánu jiné právnické osoby. Právnická osoba se může stát členem voleného orgánu u jakýchkoli obchodní korporací. Tedy členem volené právnické osoby může být jakákoli právnická osoba (například jiná obchodní korporace, spolek, státní podnik ale také jiná právnická osoba soukromého, nebo veřejného práva), pokud zvláštní právní předpis nestanoví jinak. Je možné dokonce říci, že funkci člena voleného orgánu by mohl vykonávat rovněž územní samosprávný celek či samotný stát (i přes skutečnost, že by to v praxi bylo řekneme ojedinělé).¹²⁶

Není však pochyb o tom, že členem orgánu obchodní korporace může být i zahraniční právnická osoba, resp. právnická osoba, jejíž vnitřní poměry jsou řízeny jiným než naším právním řádem. Navíc právnická osoba, jakožto člen orgánu, nemusí být pro účast ve voleném orgánu obchodní organizace podřízena jinému členskému státu Evropské unie. Samozřejmě opět za předpokladu, že neexistují žádná omezení uložená zvláštními právními předpisy.¹²⁷

Ovšem aby bylo zajištěno, že se členy stanou pouze ty nejvhodnější osoby, jsou zde, stejně jako u osob fyzických, zákonem dané určité požadavky, které musí

¹²⁵ LAJSEK, Vladimír. Nová pravidla pro právnické osoby jako členy voleného orgánu. EPRAVO.CZ [online]. epravo.cz, a.s., publikováno 9. 3. 2021 [cit. 6. 3. 2023].

¹²⁶ DĚDIČ, Jan; LASÁK, Jan. Právnická osoba jako člen orgánu obchodní korporace – vybrané otázky (1. část). Obchodněprávní revue. 11-12/2013, str. 305.

¹²⁷ DĚDIČ, Jan; LASÁK, Jan. Právnická osoba jako člen orgánu obchodní korporace – vybrané otázky (1. část). Obchodněprávní revue. 11-12/2013, str. 305.

právnícká osoba pro vstup do funkce splnit.

3.2.1 Vznik funkce

K tomu, aby se mohla stát právnícká osoba členem voleného orgánu obchodní korporace (v případě kapitálové společnosti), je dle názoru Prof. JUDr. Jana Dědiče a JUDr. Jana Lasáka, LL. M, nezbytné, aby již v době jejího povolání do funkce právně existovala. Ke vzniku členství tedy nestačí, že byla založena, ovšem nedošlo k jejímu vzniku.¹²⁸

3.2.2 Jednání

Člen voleného orgánu má povinnost svou funkci vykonávat osobně. Pokud je ovšem tímto členem právnícká osoba a nikoli fyzická, není možné toto ustanovení¹²⁹ chápat takto doslovně, neboť prakticky není možné, aby se samotná právnícká osoba (jakožto uměle vytvořená neživá konstrukce) například účastnila zasedání orgánu, jehož je členem, či vykonávala hlasovací právo. Jak stanoví ust. § 154 občanského zákoníku, česká právní úprava rozlišuje dvě možnosti zastoupení. Právnícká osoba jedná ve výkonu své funkce člena voleného orgánu buď prostřednictvím smluvního zastoupení, tedy zmocněním určité fyzické osoby, která ji v orgánu zastupuje, anebo prostřednictvím člena svého statutárního orgánu. Ustanovení o osobním vykonávání funkce je tedy myšleno na tu fyzickou osobu, která právníckou osobu zastupuje. Ovšem co se týče odměňování, nárok na odměnu za výkon funkce člena voleného orgánu náleží právnícké osobě (jakožto členovi), a nikoli jejímu zástupci. V případě, že není žádná osoba výkonem funkce zmocněna, a právníckou osobu tak zastupuje člen jejího statutárního orgánu, pak ani jemu tato odměna nenáleží.¹³⁰

Tímto zástupcem může být, jak již bylo naznačeno, buď zmocněnec na základě smlouvy o zastoupení (kterým je nutné, aby byla výlučně fyzická osoba), nebo člen jejího statutárního orgánu. Stejně jako úprava obsažená v obchodním zákoníku, taktéž zákon o obchodních korporacích bere zastoupení členem statutárního orgánu

¹²⁸ DĚDIČ, Jan; LASÁK, Jan. Právnícká osoba jako člen orgánu obchodní korporace – vybrané otázky (1. část). Obchodněprávní revue. 11-12/2013, str. 305.

¹²⁹ ČESKO. Zákon č. 89/2012 Sb., Občanský zákoník. Ust. § 159 odst. 2.

¹³⁰ DĚDIČ, Jan; LASÁK, Jan. Právnícká osoba jako člen orgánu obchodní korporace – vybrané otázky (1. část). Obchodněprávní revue. 11-12/2013, str. 305.

až jako tu „druhou“ možnost, která se uplatní pouze v případě, že není zmocněnec ustanoven, ale taktéž v případě, kdy nesplňoval předpoklady nutné pro zastupování, či danou způsobilost ztratil. Prakticky je tedy možné říci, že obě právní úpravy (minulá i současná) smluvní zastoupení oproti zastoupení členem statutárního orgánu upřednostňují.

Ust. § 437 odst. 1 občanského zákoníku ovšem stanoví nemožnost zastoupení právnické osoby zástupcem (fyzickou osobou), jehož zájmy jsou v rozporu se zájmy zastoupené právnické osoby. Výjimka nastává v případě, že při smluvním zastoupení tato zastoupená právnická osoba o rozporu v zájmech věděla nebo vědět musela.¹³¹

Občanský zákoník v ust. § 152 odst. 2 stanoví: „*Fyzická osoba, která je členem orgánu právnické osoby a která je do funkce volena, jmenována či jinak povolána (dále jen „člen voleného orgánu“), musí být plně svéprávná. To platí i pro zástupce právnické osoby, která je sama členem voleného orgánu jiné právnické osoby.*“¹³²

3.2.3 Výkon funkce

Občanský zákoník, ani zákon o obchodních korporacích, nestanoví žádné zvláštní podmínky pro právnickou osobu k výkonu funkce člena voleného orgánu, proto se i zde použijí základní požadavky vyplývající z ust. § 152 odst. 2 občanského zákoníku a ust. § 46 zákona o obchodních korporacích.

První ze zmíněných určuje již zmíněnou podmínku svéprávnosti zástupce právnické osoby. Ust. § 46 zákona o obchodních korporacích (jako lex specialis ve vztahu k občanskému zákoníku) stanoví další podmínky, které musí člen voleného orgánu obchodní korporace splňovat, aby mohl vykonávat svou funkci. Členem voleného orgánu obchodní korporace nemůže být nikdo, kdo nesplňuje podmínku bezúhonnosti, jak vyplývá z živnostenského zákona.¹³³ Je ovšem na místě zmínit, že požadavky a předpoklady, stanovené pro výkon samotného člena voleného

¹³¹ ČESKO. Zákon č. 89/2012 Sb., Občanský zákoník. Ust. § 437 odst. 1.

¹³² ČESKO. Zákon č. 89/2012 Sb., Občanský zákoník. Ust. § 152 odst. 1.

¹³³ ČESKO. Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon). Ust. § 6.

orgánu (v případě právnické osoby), musí splňovat taktéž tento zvolený zástupce.¹³⁴

3.2.4 Povinnosti

V předešlé kapitole již byla uvedena důležitost člena voleného orgánu jednat s péčí řádného hospodáře. Skutečností, že je tímto členem právnická osoba, povinnost péče řádného hospodáře nezaniká, pouze se v souvislosti s ust. § 46a zákona o obchodních korporacích „přesouvá“ na zástupce právnické osoby. Dále se na ni použijí ustanovení tohoto zákona o střetu zájmů a nepřipustnosti konkurenčního jednání.

Jak již bylo uvedeno, v případě, že se členem voleného orgánu kapitálové společnosti nebo družstva stane právnická osoba, má tato povinnost bez zbytečného odkladu zmocnit fyzickou osobu jako svého zástupce. Pakliže nebude zástupce právnické osoby zapsán do obchodního rejstříku, nelze právnickou osobu jako člena voleného orgánu zapsat do obchodního rejstříku.¹³⁵ V případě, že nedojde ke zmocnění a následného zapsání do obchodního rejstříku ve lhůtě 3 měsíců ode dne vzniku funkce člena voleného orgánu, pak tato funkce zaniká.¹³⁶ Poslední možností je pak, opět bez zbytečného odkladu, zmocnění další osoby, která bude právnickou osobu v orgánu zastupovat. Pakliže ani tato nebude ve lhůtě 3 měsíců do obchodního rejstříku zapsána, právnické osobě funkce člena voleného orgánu zanikne.¹³⁷

3.2.5 Odpovědnost

Co se týče otázky odpovědnosti právnické osoby jakožto člena voleného orgánu obchodní korporace, ust. § 69 odst. 1 zákona o obchodních korporacích stanoví: „*Je-li členem statutárního orgánu obchodní korporace právnická osoba, použijí se ustanovení § 63 až 66 (tedy ustanovení uvádějící podmínky pro vyloučení člena statutárního orgánu z výkonu funkce) i na fyzickou osobu, která tuto právnickou*

¹³⁴ ČESKO. Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích). Ust. § 46 odst. 3

¹³⁵ ČESKO. Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích). Ust. § 46 odst. 6

¹³⁶ ČESKO. Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích). Ust. § 46 odst. 7.

¹³⁷ ČESKO. Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích). Ust. § 46 odst. 8.

osobu při výkonu funkce zastupuje.“ Prakticky ovšem toto ustanovení pouze opakuje důsledky, které pro zástupce právnické osoby vyplývají již z ust. § 46 odst. 5 stejného zákona. Pro porovnání si autorka dovolí zmíněné ustanovení též odcitovat: „*Na zástupce právnické osoby, která je členem voleného orgánu obchodní korporace, se použijí ustanovení tohoto zákona o střetu zájmů, nepřipustnosti konkurenčního jednání a ustanovení občanského zákoníku a tohoto zákona o povinnosti jednat s péčí řádného hospodáře a následcích porušení této povinnosti.*“¹³⁸

4 Důsledky porušení povinnosti člena voleného orgánu

Jak již bylo zmíněno, členové volených orgánů obchodních korporací nesou za své jednání v rámci výkonu funkcí odpovědnost. V případě neplnění jim stanovených povinností jsou vystaveni poměrně velkému množství možných sankcí.

Povinnost k vydání prospěchu v důsledku porušení povinnosti

Ust. § 53 odst. 1 zákona o obchodních korporacích stanoví povinnost člena voleného orgánu vydat obchodní korporaci prospěch, který získal v souvislosti s jednáním v rozporu s povinností péče řádného hospodáře. Z této úpravy je patrné, že přednost má skutečné vydání prospěchu získaného členem voleného orgánu. Až v případě, že není možné tento prospěch vydat, má odpovědná osoba povinnost jeho náhrady v penězích. Je jakousi návazností na ust. § 2951 odst. 1 občanského zákoníku, které též upřednostňuje jako primární náhradu uvedení v předešlý stav. Náhrada v penězích je pak možná pouze v případě, že nahrazení předešlého stavu není možné, či pokud to žádá poškozený.¹³⁹

Povinnost k náhradě újmy

Vyplacením získaného prospěchu však vždy nemusí plně vykompenzovat újmu,

¹³⁸ ČESKO. Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích). Ust. § 46 odst. 5.

¹³⁹ ČESKO. Zákon č. 89/2012 Sb., Občanský zákoník. Ust. § 2951 odst. 1.

kteřá byla porušením péče řádného hospodáře způsobena.¹⁴⁰ Kromě tohoto prospěchu má povinnost osoba, která porušila povinnost péče řádného hospodáře, nahradit veškerou případnou újmu, kterou tímto porušením způsobila. Toto je stanoveno v ust. § 53 odst. 3 zákona o obchodních korporacích.

Vyloučení člena statutárního orgánu obchodní korporace z výkonu funkce

Jak již bylo nastíněno v předchozích kapitolách, jedním z důsledků porušení povinnosti je též vyloučení z výkonu funkce, tzv. diskvalifikace. Diskvalifikace člena statutárního orgánu. Jak stanoví zákon o obchodních korporacích: „*Soud může i bez návrhu rozhodnout, že člen statutárního orgánu obchodní korporace, který v posledních 3 letech před zahájením řízení opakovaně nebo závažně porušil své povinnosti při výkonu funkce, nesmí až po dobu 3 let od právní moci rozhodnutí o vyloučení vykonávat funkci člena statutárního orgánu jakékoli obchodní korporace.*“¹⁴¹

Zároveň je však možné, aby soud o vyloučení rozhodl na návrh, a to každé osoby, která na tom má důležitý zájem.¹⁴²

Pokud jde o určení, zda se jedná o opakované porušení, autoři článku Obchodněprávního revue¹⁴³ mají za to, že za opakované porušení lze považovat, pokud člen statutárního orgánu porušil zákonem stanovené povinnosti vícekrát, jakož i případy, kdy člen orgánu poruší své povinnosti postupným jednáním v určitém časovém období (tj. souborem po sobě jdoucích jednání směřujících k dosažení určitého, pro obchodní společnost nepříznivého výsledku).

Člen ovšem dle uvedeného musí porušit pravidlo alespoň dvakrát, aby bylo možné jej považovat jako porušení opakované.¹⁴⁴

Osoba, které se rozhodnutí o vyloučení člena statutárního orgánu týká, přestává

¹⁴⁰ Štenglová, I., Havel, B., Čileček, F., Kuhn, P., Šuk, P. Zákon o obchodních korporacích. Komentář. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, k ust. § 53.

¹⁴¹ ČESKO. Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích). Ust. § 63.

¹⁴² ČESKO. Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích). Ust. § 63.

¹⁴³ ŠTENGLOVÁ, Ivana; ŠUK, Petr. Některé důsledky porušení péče řádného hospodáře (nejen) v judikatuře českých soudů. Obchodněprávní revue. 3/2021, s. 153.

¹⁴⁴ ŠTENGLOVÁ, Ivana; ŠUK, Petr. Některé důsledky porušení péče řádného hospodáře (nejen) v judikatuře českých soudů. Obchodněprávní revue. 3/2021, s. 153.

být členem statutárního orgánu ve všech obchodních korporacích okamžikem nabytí právní moci rozhodnutí. Soud, který rozhodnutí vydal, následně neprodleně oznámí zánik funkce soudu, který vede obchodní rejstřík.

Pokud z okolností případu vyplývá, že by vyloučením tohoto člena mohlo dojít k poškození oprávněného zájmu (ač jsou u dány důvody pro jeho vyloučení), může soud rozhodnout, že tento člen může nadále vykonávat funkci člena statutárního orgánu jiné obchodní korporace za podmínek uvedených v tomto rozhodnutí. Rozhodnutí ovšem může být vydáno pouze na návrh té osoby, o jejímž vyloučení soud rozhoduje, případně na návrh obchodní korporace, které je daná osoba členem.¹⁴⁵

Možnost vyloučení člena z výkonu funkce na základě rozhodnutí soudu se ovšem vztahuje pouze na členy statutárních orgánů obchodních společností. Nevztahuje se tedy na členy jiných volených orgánů společností (např. členy dozorčí rady).¹⁴⁶

Povinnost vydat získaný prospěch při úpadku obchodní korporace

O této povinnosti již bylo v předchozí kapitole hovořeno, z tohoto důvodu bude na tomto místě představena pouze poměrně povrchově.

V případě, že člen voleného orgánu přispěl svým jednáním (resp. porušením povinností vyplývajících pro něj z výkonu funkce) k úpadku obchodní společnosti, a pokud již v insolvenčním řízení bylo rozhodnuto o formě, jakou bude řešen úpadek, může na návrh insolvenčního správce soud na člena voleného orgánu uvalit dva druhy sankcí. Povinnost k vydání prospěchu z výkonu funkce¹⁴⁷, a to až za období 2 let zpět před zahájením insolvenčního řízení, či povinnost k doplnění pasív.¹⁴⁸

Pokud je obchodní korporace v úpadku, a v insolvenčním řízení již bylo

¹⁴⁵ ČESKO. Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích). Ust. § 64.

¹⁴⁶ MATZNER, Jiří. Odpovědnost statutárních orgánů společnosti. *Obchodněprávní revue* 1/2023, s. 23.

¹⁴⁷ ČESKO. Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích). Ust. § 66 odst. 1 písm. a).

¹⁴⁸ ČESKO. Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích). Ust. § 66 odst. 1 písm. b).

rozhodnuto o způsobu jeho řešení, může být podkladem pro řízení proti členu statutárního orgánu podle § 66 zákona o obchodních korporacích pouze žaloba podaná insolvenčním správcem. Z toho vyplývá, že vzhledem k tomu, že jedinou aktivně legitimovanou osobou k jejímu podání je insolvenční správce, bude rozhodnutí o podání žaloby z velké části založeno na jeho úsudku.¹⁴⁹

Ztráta nároku na odměnu za výkon funkce

Ust. § 61 odst. 1 zákona o obchodních korporacích hovoří o plnění, na které má člen voleného orgánu nárok v souvislosti s výkonem jeho funkce. Odst. 2 ovšem stanoví, že se plnění podle smlouvy o výkonu funkce či dle odstavce 1 neposkytne, pokud výkon funkce člena voleného orgánu zřejmě přispěl k nepříznivému hospodářskému výsledku obchodní korporace. Poskytne se pouze v případě, že ten, kdo schválil smlouvu o výkonu funkce, rozhodne jinak. Komentář k tomuto paragrafu pak blíže vysvětluje pojem „zřejmě“, který dle autorů lze chápat v tom smyslu, že příspěvek člena k nepříznivému hospodářskému výsledku musí být zjevný.¹⁵⁰

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 18. 12. 2018, sp. zn. 27 ICdo 62/2017 pak k výši odmítnutého plnění uvádí následující: „*Nicméně z principu proporcionality vyplývá, že podle § 66 odst. 3 in fine obch. zák. může společnost odmítnout plnění poskytované členu orgánu společnosti v souvislosti s výkonem jeho funkce pouze v takovém rozsahu, který lze s ohledem na všechny konkrétní okolnosti považovat za přiměřený. Řečené znamená, že výše plnění, jež společnost může podle citovaného ustanovení neposkytnout, musí být zásadně přiměřená významu povinnosti, již člen orgánu porušil, míře jeho zavinění, celkové odměně a ostatním plněním poskytovaným společností v souvislosti s výkonem funkce, jakož i všem dalším v úvahu přicházejícím okolnostem tak, aby neposkytnutí odměny (či jiného plnění) bylo možné považovat za adekvátní (spravedlivý) důsledek předchozího porušení právní povinnosti členem orgánu“¹⁵¹*

¹⁴⁹ MATZNER, Jiří. Odpovědnost statutárních orgánů společnosti. *Obchodněprávní revue* 1/2023, s. 23.

¹⁵⁰ ŠTENGLOVÁ, I., HAVEL, B., CILEČEK F., KUHN, P., ŠUK, P. *Zákon o obchodních korporacích. Komentář*. 3. vydání. Praha: C.H. Beck, 2020. ISBN 978-80-7400-799-6. k ust. § 61.

¹⁵¹ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 18. prosince 2018, sp. zn. 27 ICdo 62/2017

Zákonné ručení za dluhy věřitelům právnických osob

Tento institut je upraven z důvodu ochrany věřitelů právnické osoby v případech, kdy důsledkem škody způsobené členem voleného orgánu tato nemá dostatek prostředků na úhradu svých dluhů. Aby zákonné ručení mohlo vzniknout, je třeba kumulativně splnit určité předpoklady. Věřitel musí mít v první řadě splatnou pohledávku za právnickou osobou. Dále člen voleného orgánu musí porušit některou ze svých povinností vyplývajících z výkonu funkce a právnické osobě v souvislosti s tímto porušením povinnosti musí vzniknout škoda, kterou člen voleného orgánu neuhradil, a věřitel se nemůže domoci splnění dluhu vůči právnické osobě.¹⁵²

Zákonné ručení upravoval již obchodní zákoník. Nejprve pouze pro členy představenstva akciové společnosti a od roku 1996 také pro členy dozorčí rady a jednatele společnosti s ručením omezeným. (Novým) občanským zákoníkem byla tudíž tato úprava pouze přejata a doplněna o povinnost ručení členů všech právnických osob.¹⁵³

Obchodní společnost může požadovat náhradu škody, pokud volený orgán poruší své zákonem stanovené povinnosti. V případě povinností podle zákona o obchodních korporacích je přípustné požadovat vedle náhrady této finanční újmy i náhradu nemajetkové újmy (tj. náhradu za ztrátu dobré pověsti dané obchodní korporace). Obvykle může jménem obchodní korporace takové nároky uplatnit i jediný člen obchodní korporace.

Důsledky porušení povinnosti jmenovat zástupce právnické osoby

Jak bylo uvedeno v předchozí kapitole, právnická osoba je povinna v určité lhůtě ke svému zastupování zmocnit fyzickou osobu. Bez toho právnickou osobu jakožto člena voleného orgánu nelze zapsat do obchodního rejstříku. Kromě toho, že si zákon tuto skutečnost vynucuje, stanovuje taktéž sankci, která nastane při jejím

¹⁵² ŠTENGLOVÁ, Ivana; ŠUK, Petr. Některé důsledky porušení péče řádného hospodáře (nejen) v judikatuře českých soudů. *Obchodněprávní revue*. 3/2021, s. 153.

¹⁵³ ŠTENGLOVÁ, Ivana; ŠUK, Petr. Některé důsledky porušení péče řádného hospodáře (nejen) v judikatuře českých soudů. *Obchodněprávní revue*. 3/2021, s. 153.

nedodržení. Marným uplynutím 3 měsíční lhůty ke stanovení náhradního zástupce totiž právnické osobě jako členu voleného orgánu funkce zaniká. Tím, že o zániku funkce nerozhoduje soud, nýbrž vychází přímo ze zákona, není možno pouhým dodatečným zhojením původní stav navrátit.¹⁵⁴

Povinnost k úhradě tzv. reflexní škody na podílu společníka

Co se týče reflexní škody obecně, důvodová zpráva k občanskému zákoníku, že je upravena v ust. § 213. Nicméně tomu tak není. Zmíněné ustanovení totiž pouze vymezuje situaci, za které soud může uložit členu voleného orgánu povinnost nahradit vzniklou škodu korporaci. Už ale neupravuje podmínky, za kterých je člen orgánu nahradit škodu poškozenému. Autoři komentáře předpokládají, že je to z důvodu, že se náhrady na snížení hodnoty účasti domáhá pouze člen korporace, a nikoli korporace jako samostatná osoba v právním smyslu.

Samotný koncept reflexní škody vychází z poměrně jednoduchého předpokladu. Pokud členové korporace nebo členové jejího voleného orgánu způsobí korporaci újmu, projeví se způsobená újma i v hodnotě podílu každého člena korporace.¹⁵⁵

¹⁵⁴ ŠTENGLOVÁ, I., HAVEL, B., CILEČEK F., KUHN, P., ŠUK, P. Zákon o obchodních korporacích. Komentář. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020. ISBN 978-80-7400-799-6. k ust. § 46.

¹⁵⁵ Lavický, P. a kol. Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1–654). Komentář . 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, 2292 s. 841-849.

5 Komparace české a britské právní úpravy členství ve volených orgánech obchodní korporace

České úpravě členství ve volených orgánech a rovněž právnímu prostředí obchodních společností a družstev se věnují předchozí kapitoly, proto je v této kapitole věnován vyšší důraz na prezentaci britské právní úpravy. Úvod této kapitoly je věnován stručné charakteristice právního řádu Spojeného království, představení právního rámce obchodních společností a seznámení s jednotlivými typy společností ve Spojeném království. Pokud autorka v této diplomové práci píše o Spojeném království, zamýšlí tím právní řád platný v Anglii a Walesu, tedy nikoli v celé Velké Británii, protože ucelený právní řád pro všechny členy VB neexistuje a nikdy neexistoval.¹⁵⁶

Na konci této kapitoly je v rámci shrnutí provedena hrubá komparace právní úpravy členství ve volených orgánech obchodních korporací obou srovnávaných zemí.

5.1 Systém a právní rámec obchodních společností ve Velké Británii

„Česká republika a Spojené království má rozdílné právní systémy. Spojené království nemá na rozdíl od ČR a většiny ostatních zemí kodifikovanou ústavu, která by byla sloučena do jediného dokumentu, ale zárukou principu britské ústavnosti je parlamentní suverenita. Parlament Spojeného království tedy může vytvořit nebo zrušit jakýkoli zákon, případně může omezit svoji zákonodárnou moc, jako třeba v případě zákona o lidských právech (The Human Rights Act)“.¹⁵⁷

Klíčovou roli v právním systému Spojeného království hrají na rozdíl od českého systému precedenty.¹⁵⁸ Mnoho britských normativních postupů je

¹⁵⁶ United Kingdom Law: Legal system. Simple Bodleian libraries University of Oxford

¹⁵⁷ *What is the UK Constitution*. London Global University.[online].

¹⁵⁸ United Kingdom Law: Legal system. Simple Bodleian libraries University of Oxford

ovlivněno silou, kterou minulá rozhodnutí vyvíjejí na podobné budoucí situace ve prospěch dosažení stejného výsledku jako dříve. Rozhodnutí učiněná v minulosti zásadně ovlivňují rozhodování soudů v případě relevantních nebo podobných sporů.¹⁵⁹

Výše uvedené zásadní systémové rozdílnosti a rovněž precedenty se staly podkladem vytvoření Zákona o společnostech 2006¹⁶⁰ (dále také CA06), který je ve Spojeném Království základní normou pro všechny společnosti registrované ve Spojeném království. Družstva jsou od obchodních společností upravena odlišně, a to Zákonem o družstevních a komunitně prospěšných společnostech z roku 2014.¹⁶¹ Tato práce se ovšem právní úpravou družstev ve Spojeném království blíže zabývat nebude. Obchodní společnosti jsou ve Spojeném království registrovány v britském „obchodním rejstříku“¹⁶² (The Companies House). V příloze č. 1 (str. 68) je uvedený příklad potvrzení zápisu společnosti vydané Companies House ve Spojeném království a v příloze č. 2 (str. 69) je uvedený překlad tohoto dokumentu vypracovaný pro účely českých úřadů.

Tento nový zákon o společnostech nahradil Zákon o společnostech „The Company Act 1985“ z roku 1985 a 1989.¹⁶³ „*Nejprve myslet na malé společnosti*“¹⁶⁴ je zásada, ze které vychází legislativa zákona o obchodních společnostech z roku 2006, a zákon umožňuje jednodušší proces v zákonných požadavcích a podáních menších podniků. Díky novému zákonu, který společnostem nabízí flexibilnější legislativu, nabídl jednodušší zákonné postupy, méně komplikované požadavky na podání a přesto důvěrnější podnikovou strukturu.

Cílem nového zákona CA06 bylo snížit zátěž ředitelů při založení a řízení společnosti. Od doby, kdy byl zákon schválen, je založení společnosti poměrně

¹⁵⁹ Precedent and the Rule of Law. Oxford Journal of LEGAL STUDIES.

¹⁶⁰ Zákon o společnostech (The Companies Act 2006)

¹⁶¹ Zákon o družstevních a komunitně prospěšných společnostech (Co-operative and Community Benefit Societies Act 2014)

¹⁶² Britský obchodní rejstřík (The Companies House)

¹⁶³ Zákon o společnostech. Company Act 1985. Legislation.gov.uk.

¹⁶⁴ Tomasic R.: Company law modernisation and corporate governance in the UK-some recent issues and debates.

snadné. Podle CA06 může společnost založit jedna osoba, pouze jedním zakládajícím dokumentem. Snížení požadavků na založení společností a rovněž na administrativu, především malých společností, které byly zbaveny povinnosti svolávat výroční valné hromady, přineslo změnu, která přilákala inovativní jedince. Snahu zákonodárců o umožnění podnikat co největšímu množství lidí charakterizuje snížení věku ředitele společnosti na 16 let. V tomto ohledu lze CA06 označit jako poměrně revoluční.

Zatímco nový zákon CA06 ubral povinnosti malým společnostem, aby podpořil atraktivitu malého podnikání a vznik nových firem, u velkých společností je vidět opačný trend, a to zvýšení povinné administrativy a zvýšení kontroly veřejnosti. Britský parlament reagoval na výsledek referenda o setrvání Velké Británie v EU (brexit) v roce 2016. A zaměřil se na reformu řízení společností. Ve vládní Zelené knize z roku 2017 (*Green Paper in 2017 on Corporate Governance Reform*)¹⁶⁵ a následně v průběhu let 2018/2019 vstoupily v platnost významné změny v řízení velkých společností. Nejdůležitějšími tématy této reformy je rozšíření zveřejňovaných povinností. Obsahem Zelené knihy jsou zejména odměňování ředitele společnosti, volební práva a další práva akcionářů řízení společností, odměňování členů výborů, transparentnost odměňování vedoucích pracovníků, zejména s důrazem na dlouhodobé odměny. Dále je předmětem tohoto dokumentu posílení práv zaměstnanců, zákazníků. Zelená kniha se rovněž věnuje širším dopadům podnikání. Oblastí zájmu zůstává obava týkající se změny klimatu, přičemž podrobněji se tomuto tématu věnují kapitoly 5.3 a 5.4.

5.2 Typy obchodních společností a právních forem ve Spojeném království

Ve Spojeném království existuje v CA06 8 typů společností nebo právních forem, které lze registrovat v Companies House. Všechny typy právnických osob může vlastnit více než jedna osoba, tudíž všechny mají potenciální volené orgány a můžou tedy všechny být předmětem této diplomové práce a to i přesto, že u malých společností není regulace právně závazná, ale pouze doporučovaná. V obchodním rejstříku Spojeného království bylo mezi roky 2021-2022 registrováno více než 5

¹⁶⁵ Zelená kniha (*Green Paper in 2017 on Corporate Governance Reform*)

mil. společností¹⁶⁶. Z přílohy č. 3 (str. 70) vyplývá, že nejoblíbenější právní formou, s podílem 93.1 % na všech registracích v UK je Private Limited, dále jsou zastoupeny Private Limited by Guarantee/No Share Capital 2,6 %, Limited Partnership 1.1 % a Limited Liability Partnership s 1% podílem na všech registrovaných společnostech nebo právních formách. Všechny ostatní typy společností mají zastoupení nižší než 1%. Obecně lze společnosti v Anglii a Walesu rozdělit podle toho, zda mají, či nemají podílový kapitál. Druhou formou možného rozdělení je na soukromé a veřejné. Typologie českých a britských právních forem společností je rozdílná a nelze říci, že k britské právní formě náleží český ekvivalent. Níže je uvedený seznam nejčastějších typů právnických osob ve Spojeném království¹⁶⁷:

- společnost s ručením omezeným (LTD¹⁶⁸);
- akciová společnost (PLC¹⁶⁹);
- společnost s ručením omezeným, se zárukou – nezisková společnost¹⁷⁰;
- společnost s ručením neomezeným (UNLTD¹⁷¹);
- Partnerství s ručením omezeným (LLP¹⁷²);

Různé typy právních forem se od sebe liší zejména v rozdílném vypořádání vlastnictví, pokud společnost upadne do likvidace. Níže je uveden seznam právních forem se stručnou charakteristikou:

5.2.1 Soukromá společnost s ručením omezeným (LTD)

Na rozdíl od veřejné společnosti nemůže být soukromá společnost vlastněna žádnými členy veřejnosti. Jedná se o nevládní organizace vlastněnou relativně malým počtem podílníků a případný prodej podílu společnosti je řešen soukromě. Vlastníci této společnosti LTD jsou odpovědní za závazky podniku pouze v rozsahu do výše jejich investovaného kapitálu. Společnosti s ručením omezeným jsou

¹⁶⁶ Podíl typů právnických osob v Obchodním rejstříku Spojeného království 2021-2022. Companies House.

¹⁶⁷ Podíl typů právnických osob v Obchodním rejstříku Spojeného království 2021-2022. Companies House.

¹⁶⁸ Private company limited by shares

¹⁶⁹ Public limited company (CA06, kapitola II, 58)

¹⁷⁰ Company limited by guarantee

¹⁷¹ Unlimited company (Unltd)

¹⁷² Limited liability partnership

nejběžnější typem společností ve Spojeném království. Podmínkou založení tohoto typu společnosti je jmenování alespoň jednoho ředitele staršího 16 let, sídlo společnosti ve Spojeném království a vydání alespoň jedné akcie.¹⁷³

5.2.2 Akciová společnost (PLC)

Public limited company (PLC) je společnost, která svojí charakteristikou nejvíce odpovídá české akciové společnosti. Vlastnictví je veřejně obchodovatelné. Každý si může koupit podíly (akcie) tohoto typu společnosti. Společnost má ale zároveň omezeno ručení na pevnou částku, která je obvykle shodná s hodnotou výše investice. PLC je tedy kombinací těchto dvou konceptů – je to veřejná společnost, jejíž akcionáři (kterými by teoreticky mohl být kdokoli) jsou odpovědní za závazky společnosti v rozsahu své investice. Další klíčovou podmínkou založení společnosti je minimální výše základního kapitálu, resp. výše emitovaných akcií v celkové hodnotě min. 50 000 GBP¹⁷⁴.

5.2.3 Společnost s ručením omezeným, se zárukou

Guarantee Company (Non Profit) je společnost, která je omezena zárukou. Velmi se liší od dvou předchozích typů společností. V tomto případě zakladatelé nenesou odpovědnost do výše investovaného vkladu, protože tento status společnosti je vyhrazen pro neziskové organizace. Společnost nemá podílníky, akcionáře, jako jsou menší neziskové organizace. Namísto akcionářů mají tyto společnosti obvykle skupinu členů, kteří vystupují jako ručitelé a souhlasí s tím, že v případě likvidaci společnosti přispějí smluvně definovanou částkou na vypořádání s věřiteli. Podle práva Spojeného království musí tyto společnosti ve svých názvech uvádět „Limited“. Existují ale výjimky, například v případě pokud daná společnost nerozděluje zisk mezi své členy.¹⁷⁵

5.2.4 Partnerství s ručením omezeným (LLP)

Limited Liability Partnership (LLP) je sdružení dvou a více partnerů za účelem společného podnikání. Aby podnik splnil podmínky registrace LLP, musí mít

¹⁷³ Types of Business. Simple formations.

¹⁷⁴ Types of registered companies. Company Law Club.

¹⁷⁵ Types of Business. Simple formations.

někteří nebo všichni partneři omezené závazky, což znamená, že nesou odpovědnost pouze do výše svého vlastního pochybení nebo nedbalosti. Musí být jmenování minimálně dva partneři - ředitelé, kteří řídí LLP.¹⁷⁶

5.2.5 Ostatní formy právnických osob zapsané v obchodním rejstříku UK

Ostatní formy právnických osob autorka nepovažuje za stěžejní dle tématu své práce, proto jim věnuje pouze okrajovou pozornost. Unlimited company je společnost ručením neomezeným neexistuje žádné formální omezení výše ručení a podílníci ručí do výše závazků celým svým jměním. Mezi další registrované právnické osoby patří:

- Společenská zájmová společnost;
- Industrial and Provident Society (IPS);
- konečně Royal Charter (RC).

5.3 Členství ve volených orgánech společností ve Spojeném království

Po referendu o vystoupení Velké Británie z EU v roce 2016 doznala správa a řízení společností ve Spojeném království značných změn. Řízení společnosti dostalo nový právní rámec. Ředitelé a správní rada jsou „nuceni“ k větší společenské odpovědnosti a zveřejňování informací o chodu společnosti, které dosud mohly zůstat utajeny. Členství ve volených orgánech přináší nejen benefity, ale zejména povinnosti. Právem akcionářů je jmenování ředitelů a auditorů. Akcionáři a veřejnost ve Spojeném království mají právo na informace, zda se vedení společnosti chová zodpovědně ve vztahu k zákazníkům, akcionářům, zaměstnancům i široké veřejnosti. Regulace je závazná u velkých společností kótovaných na burze. Některá ustanovení se nevztahují na společnosti pod FTSE 350¹⁷⁷, avšak tyto normy jsou doporučované napříč všemi společnostmi ve Spojeném království.

¹⁷⁶ Types of Business. Simple formations.

¹⁷⁷ Financial Times Stock Exchange (FTSE 350) – 350 největších firem dle cenového indexu londýnské akciové burzy

První dokument zahrnující výše uvedenou novou regulaci vydala pod názvem: „*The UK Corporate Governance Code*“ již v roce 2016 Rada pro finanční výkaznictví (FRC)¹⁷⁸. Výše uvedený kodex není zcela nový, ale navazuje na stejný dokument vydaný v roce 1992¹⁷⁹. Kodex z roku 2016 je souborem pravidel a principů. Hlavní zásadou je informovat akcionáře, a dále definuje postupy, jakým způsobem má představenstvo povinnost zveřejňovat informace. Dle výše uvedeného kodexu by společnost měla dodržovat kodex a v případě, že se odchýlí, měla by tak učinit dle zásady „*comply or explain*“¹⁸⁰ dodržuj nebo vysvětli.

5.3.1 Hlavní principy kodexu

Vedení společnosti

V čele každé společnosti by mělo stát efektivní představenstvo, které je kolektivně zodpovědné za dlouhodobý úspěch společnosti. Úkolem představenstva by mělo být řízení společnosti včetně účinných kontrol a vyhodnocování rizik. Představenstvo by mělo stanovit strategické cíle společnosti a zajistit potřebné finanční a lidské zdroje k jejich naplnění. Dalším úkolem představenstva je stanovit hodnoty a standardy společnosti v souladu se závazky vůči akcionářům. Ředitelé musí jednat v souladu se svými pravomocemi v nejlepším zájmu ve prospěch společnosti¹⁸¹. Kodex přímo stanoví „dostatečně pravidelné“ svolání představenstva a zakončení jednání řádným zápisem obsahujícím všechna přijatá usnesení. Kodex dále definuje náležitosti výroční zprávy, zejména prohlášení o fungování představenstva a od druhých rozhodnutí, které má představenstvo přijmout a která deleguje na ředitele společnosti. Kodex nabádá společnost k uzavření pojištění pro případ právního sporu proti vlastním ředitelům.¹⁸²

Složení představenstva

Představenstvo a jeho výbory by měli mít vyváženou rovnováhu kvalifikace, nezávislosti, zkušeností a znalostí, které jim umožní plnit povinnosti a dostát své

¹⁷⁸ Financial Reporting Council (FRC)

¹⁷⁹ The UK Corporate Governance Code (CG Code), str. 1

¹⁸⁰ The UK Corporate Governance Code, str. 4

¹⁸¹ Pro ředitele společností registrovaných ve Spojeném království jsou tyto povinnosti stanoveny v oddílech 170 až 177 zákona o společnostech z roku 2006.

¹⁸² The UK Corporate Governance Code. Financial Reporting Council.

odpovědnosti. Velikost představenstva by měla odpovídat požadavkům podniku.¹⁸³

Kodex dává akcionářům právo napadnout každé prohlášení společnosti, ale kodex je vyzývá k opatrnosti a uvědomění složitosti situace velké společnosti, která čelí velkým výzvám a rizikům.

V souladu s veřejným zájmem je rovněž kontrola odměňování vedoucích pracovníků. Kodex CG zdůrazňuje, že výbory pro odměňování by měly při stanovování odměn ředitelů zohledňovat odměňování zaměstnanců a související zásady. Výbory pro odměňování by se neměly řídit pouze vzorovými výpočty souvisejícími s výkonem, ale měly postupovat rovněž podle vlastního uvážení, zvláště v případech, pokud výsledky společnosti nejsou ospravedlnitelné.

5.3.2 Směřování regulace řízení společnosti ve Spojeném království

Trendy směřování řízení společností, v originále Corporate Governance, resp. CG Code ve Spojeném království popsali v článku pro Practical law Nick Garland and Michelle Jones.¹⁸⁴ Výše zmíněný článek popisuje závěry konzultace z března 2021 mezi zástupci vlády Spojeného království a oddělením pro obchodní, energetickou a průmyslovou strategii (BEIS), která je nástupnickou organizací FRC (Financial Reporting Council). Autorka z níže uvedeného článku parafrázuje.

Trendem v této oblasti zůstává důraz na regulaci větších společností. „*Spolehlivé podnikové výkaznictví je životně důležité pro dobře fungující finanční trhy, obchodní investice a růst.*¹⁸⁵“ Zaměření mnoha navrhovaných reforem se dotkne především subjektů veřejného zájmu, jejich ředitelů a auditorů. Dle Garlanda a kol. byla důvěra zúčastněných stran a širší veřejnosti ve věrohodnost výkaznictví ředitelů a statutárních orgánů otřesena po sérii náhlých a velkých firemních kolapsů, které způsobily vážné hospodářské a sociální škody. FRC zveřejnila v květnu 2021 výzkum, který zjistil, že mnoho výročních zpráv FTSE 350 zřejmě bagatelizovalo důležitost zapojení pracovní síly.

¹⁸³ The UK Corporate Governance Code. Financial Reporting Council.

¹⁸⁴ Garland N. a kol.: Corporate Governance and Directors Duties in the UK (England and Wales): Overview. Thomson Reuters practical law.

¹⁸⁵ Restoring trust in audit and corporate governance (BEIS), 2022, 7

Součástí reformy je proto vznik nového regulačního úřadu Audit, Reporting and Governance Authority (ARGA), který převezme kompetence Rady pro finanční výkaznictví (FRC). Nový úřad bude odpovědný za monitorování a vymáhání korporátních zpravodajských povinností. FRC předpokládá, že činnost ARGA bude zahájena v dubnu roku 2023.¹⁸⁶

Dle rozboru Garlanda a kol mezi klíčové trendy směřování řízení společností patří:

Rozšíření současné definice subjektů veřejného zájmu, v originále the definition of a public interest entity (PIE) tak, aby zahrnovala všechny, tedy i soukromé společnosti registrované ve Spojeném království se 750 nebo více zaměstnanci a ročním obratem 750 milionů GBP nebo více (prahová hodnota 750:750). Společnosti AIM, které splní prahovou hodnotu 750:750, se také stanou společnostmi spadající do veřejného zájmu, PIE. Některé stávající požadavky týkající se auditu, jako je např. rotace auditorů, se na nové PIE vztahovat nebudou.

ARGA získá pravomoci vyšetřovat a sankcionovat ředitele PIE za porušení, zákonných povinností podle zákona o společnostech z roku 2006 nebo za chybné výkaznictví či audit. Ředitelé budou mít rovněž povinnost podávat zprávy o krocích, které podnikli k odhalení a prevenci podvodů.

Ředitelé PIE budou muset zveřejnit „resilience statement“, prohlášení o odolnosti. Jedná se o novou povinnost, která nahradí stávající prohlášení „concern statement a viability statement“. Prohlášení bude obsahovat krátkodobou a střednědobou analýzu hrozeb společnosti. Další povinností bude zveřejňování disponibilní rezervy, resp. potvrzení zákonnosti navrhovaných dividend, poskytnutí podrobných informací o strategii ředitelů pro dlouhodobou návratnost zdrojů akcionářů, informování akcionářů o opatřeních přijatých představenstvem o prevenci a podvodných aktivit.

Společnosti FTSE 350 registrované ve Spojeném království budou muset zadat

¹⁸⁶ FRC officials detail ARGA transition timetable, upcoming workplan priorities. IPE magazine. 2021.

audit své společnosti jedinému auditorovi, nebo společně vypracovat výroční uzávěrku s auditorskou společností. Pravomoci regulátora v oblasti korporátního výkaznictví budou rozšířeny na celou výroční zprávu a účetní uzávěrku. ARGÁ nebude potřebovat soudní příkaz, aby nařídila společnosti provést případné změny opravit nebo přepracovat výroční zprávu nebo účetní uzávěrku. Představenstvo by mělo vytvořit kulturu, která sladí firemní hodnoty se strategií a posoudit, jak dlouhodobě uchovávají hodnotu. V současné době je maximální funkční období předsedů představenstva 9 let. Kodex CG zdůrazňuje potřebu obnovovat představenstvo v souladu s duchem rozmanitosti, zajistit správnou kombinaci dovedností a zkušeností.

Základ Kodexu CG „*dodržuj nebo vysvětli*“ do budoucna zůstane nezměněn. V praxi to znamená, že úřady vyzývají společnosti, aby smysluplně vysvětlily své uplatňování zásad Kodexu CG, resp. vyhnuli se obecnému přístupu „vyplňování políček“. V únoru 2021 zveřejnila FRC nové pokyny ke zlepšení kvality hlášení „*dodržuj nebo vysvětli*“. V těchto pokynech FRC vyzývá společnosti, aby přijaly flexibilitu nabízenou Kodexem CG, pečlivě zvážily své okolnosti a zvolily si to, co je pro ně nejlepší, a zároveň jasně vysvětlily jakékoli odchylky od Kodexu CG. Společnosti a akcionáři by neměli upřednostňovat přísné dodržování před účinnou správou a transparentností.

5.4 Komparace české a britské právní úpravy

Porovnání obou právních úprav není snadné, protože se velmi často jedná o systémový rozdíl, tudíž pro porovnání neexistuje ekvivalent. Přesto mezi postavením členů volených orgánů existují značné rozdíly, které porovnávat lze.

Prvním z nich je například otázka věku. Ačkoli je pro nabytí zletilosti ve Spojeném království stanovený stejný věk jako u nás, tedy 18 let (před nabytím účinnosti Zákona o reformě rodinného práva z roku 1969 byla tato hranice dokonce 21 let), na to, aby se osoba ve Spojeném království mohla stát ředitelem společnosti, stačí, aby dosáhla 16 let věku.¹⁸⁷

¹⁸⁷ Family Law Reform Act 1969

Dalším poměrně významným rozdílem, kterého si lze ve Spojeném království všimnout, je množství údajů zapisovaných do „obchodního rejstříku“. Jak je možno vidět v příloze č. 1, potažmo s českým překladem v příloze 2 této práce, ve Spojeném království nelze z tohoto výpisu vyčíst prakticky „žádné“ informace. Oproti tomu obchodní rejstřík v České republice zveřejňuje kromě jmen a příjmení společníků také jejich adresu bydliště a datum narození.

Další zajímavostí je délka funkčního období předsedy představenstva ve Spojeném království. Je stanoveno, maximální funkční období trvá 9 let. V porovnání s českou právní úpravou se jedná o velmi dlouhou dobu, pokud by bylo vzato v úvahu, že funkční období předsedy představenstva v akciové společnosti činí 3 roky (pokud stanovy neurčí jinak)¹⁸⁸, u členů družstev se pak nesmí jednat o více než 5 let.¹⁸⁹

Zatímco v České republice lze založit jednou osobou pouze určité typy obchodních korporací, Spojené království s účinností CA06 přineslo celkové zjednodušení při zakládání společností, k založení stačí tedy pouze jedna osoba. CA06 snížilo kromě těchto požadavků také přístup k na administrativě malých společností, účinností tohoto zákona byly zbaveny povinnosti svolávat výroční valné hromady. Jak již bylo zmíněno, na rozdíl od malých společností, kterým CA06 povinnosti ubral, převážně z důvodu zvýšení atraktivity malého podnikání, velkým společnostem byly naopak povinnosti přidány. Nejdůležitější oblastí je rozšíření zveřejňovaných povinností. „Nově“ mají velké povinnosti zveřejňovat informace o odměňování ředitele společnosti, volební práva a další práva akcionářů řízení společností, odměňování členů výborů. Takovéto množství informací obchodní korporace u nás povinnost zveřejňovat nemají. Závěrem tedy z výše uvedeného vyplývá, že je od naší právní úpravy v tomto ohledu právní úprava Spojeného království poměrně vzdálená.

¹⁸⁸ ČESKO. Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích). Ust. § 439.

¹⁸⁹ ČESKO. Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích). Ust. § 632.

6 Závěr

V této závěrečné diplomové práci měla autorka za úkol přiblížit téma „Členství ve volených orgánech obchodní korporace“. Předně je důležité zmínit, že se jednalo o téma velmi rozsáhlé, a obsáhnout tak veškeré důležité a zajímavé aspekty bylo vzhledem k omezenému rozsahu práce téměř nemožné.

Autorka si tedy kladla za cíl tento institut v úvodních kapitolách nejprve obecně popsat a následně si jej rozdělila na dvě části. Jako první z nich se zabývala podstatnými náležitostmi pro případ, že se členem voleného orgánu stane fyzická osoba. Jak je z práce ovšem patrné, členem voleného orgánu obchodní korporace může být „nově“ kromě fyzické osoby též osoba právnická. Jelikož je ovšem právnická osoba pouze uměle vytvořeným útvarem, který sám osobě nemá možnost se, na rozdíl od fyzické osoby, například účastnit schůzí orgánu a podobně, pojí se s tímto institutem různé povinnosti, které samotná fyzická osoba pro výkon funkce splňovat nemusí. A právě tyto povinnosti, odlišnosti v požadavcích pro výkon funkce dle toho, kdo je členem voleného orgánu, nutnost zastoupení při jednání právnické osoby, odpovědnost a povinnosti členů tvořily další z podstatných částí této diplomové práce.

Dále si autorka kladla za cíl objasnit, v čem spočívaly nedostatky, které zákonodárce vedly ke zmiňované velké novele zákona o obchodních korporacích, která nabyla účinnosti k 1. 1. 2021, a zda se touto novelou podařilo jejich odstranění. Mezi hlavní důvody, proč zákonodárce přistoupil k tak razantním změnám, patřily zejména nejasnosti, spory a mezery vyplývající z aplikační praxe.

V této práci však byly blíže popsány pouze některé z nich, a to například přijetí opatření, kterým se do budoucna zabrání problematice „řetězení“ v souvislosti se zastupováním právnických osob (povinnost zmocnit konkrétní fyzickou osobu).

Dalším, ovšem zdaleka ne posledním, poměrně razantním krokem bylo zpřísnění odpovědnosti členů volených orgánů, kteří svým jednáním přispěli k úpadku korporace, a tím poskytuje větší jistotu pro věřitele. Co se tedy stane v případě, kdy člen voleného orgánu, ať už jde o osobu fyzickou, či právnickou, poruší povinnosti, které pro něj v souvislosti s jeho funkcí vyplývají? Možné

důsledky porušení povinností autorka přiblížila v kapitole čtvrté.

Předně je třeba zdůraznit, že insolvenční soud může uložit následky porušení odpovědnosti členu statutárního orgánu, který přispěl k úpadku společnosti tím, že nedodržel své povinnosti, a to v zásadě dvojitým způsobem. O tom, zda je uvedený člen statutárního orgánu povinen vydat do majetkové podstaty prospěch získaný ze smlouvy o výkonu funkce, jakož i jakýkoli jiný prospěch získaný od obchodní společnosti, a to až do doby dvou let před zahájením insolvenčního řízení, rozhoduje soud ze zákona na základě návrhu podaného insolvenčním správcem. Soud může rovněž na základě návrhu insolvenčního správce rozhodnout, že člen statutárního orgánu je povinen poskytnout plnění do majetkové podstaty obchodní korporace až do výše rozdílu mezi celkovými dluhy a hodnotou majetku obchodní korporace v situaci, kdy je na majetek obchodní korporace prohlášen konkurs. Kromě uvedeného také na rozdíl od úpravy platné a účinné před novelou v případě, že se člen statutárního orgánu dopustí závažného porušení svých povinností, není třeba čekat na porušení opakované. „Nově“ mu lze uložit sankci v podobě zákazu výkonu funkce ihned, což je dle názoru autorky pro bezpečí korporace, a potažmo též jejích věřitelů, velmi důležitým přínosem.

Dle názoru autorky se tedy uvedenou novelou podařilo z velké části řadu dosavadních problémů vyřešit.

Jako poslední, ovšem neméně podstatné téma, autorka v práci popisuje právní úpravu členství ve volených orgánech ve Spojeném království, který je upraven Zákonem o společnostech z roku 2006. Jak je z uvedeného zřejmé, právní úprava Spojeného království je od té naší v tomto ohledu poměrně dost odlišná.

Cizojazyčné resumé

In this final thesis the author had the task to present the topic "Membership in the elected bodies of a commercial corporation". First of all, it is important to mention that this was a vast topic and it was almost impossible to cover all the important and interesting aspects due to the limited scope of the thesis.

Therefore, the author has aimed to describe this institution in general terms in the introductory chapters and then divided it into two parts. The first part dealt with the essential requirements for a individual person to become a member of an elected body. As is evident from the thesis, however, a member of an elected body of a business corporation may "newly" be a legal person in addition to the individual person. However, since a legal person is only an artificially created entity, which, unlike an individual person, does not have the possibility to participate in meetings of the body, etc., various obligations are connected with this institution, which the individual person himself does not have to fulfil in order to perform the function. And it is these obligations, the differences in the requirements for the exercise of the function, according to who is a member of the elected body, the necessity of representation in the conduct of the legal person, the responsibilities and duties of the members that formed another of the essential parts of this thesis.

Furthermore, the author aimed to clarify what were the shortcomings that led the legislator to the aforementioned major amendment to the Commercial Corporations Act, which came into force on 1 January 2021, and whether this amendment succeeded in eliminating them. Among the main reasons why the legislator proceeded to such drastic changes were mainly ambiguities, disputes and gaps resulting from the application practice.

However, only some of them have been described in more detail in this paper, for example, the adoption of a measure to avoid the problem of "chaining" in the future in connection with the representation of legal persons (the obligation to authorise a specific individual person).

Another, but by no means the last, rather drastic step was to tighten the liability of members of elected bodies who contributed to the bankruptcy of the corporation

by their actions, thus providing greater certainty for creditors. So what happens if a member of an elected body, whether an individual or a legal person, breaches the duties imposed on them by their office? The possible consequences of a breach of duty are discussed in Chapter 4.

First of all, it should be emphasised that the insolvency court may impose the consequences of a breach of liability on a member of the statutory body who contributed to the company's insolvency by failing to comply with his or her duties in two ways. The court decides whether that member of the statutory body is obliged to surrender to the estate the benefit derived from the contract of office, as well as any other benefit derived from the company, up to two years before the insolvency proceedings are opened, by operation of law on the basis of a petition filed by the insolvency administrator. The court may also decide, on the basis of a petition by the insolvency administrator, that a member of the statutory body is obliged to provide benefits to the property of the business corporation up to the amount of the difference between the total debts and the value of the assets of the business corporation in a situation where the assets of the business corporation are declared bankrupt. In addition to the above, unlike the regulation in force and in effect before the amendment, if a member of the statutory body commits a serious breach of his/her duties, there is no need to wait for a repeated breach. The "new" sanction can be imposed immediately in the form of a ban on holding office, which, in the author's opinion, is a very important benefit for the safety of the corporation and, consequently, its creditors.

In the author's opinion, the amendment has therefore largely solved many of the problems that had existed.

As a final, but no less important topic, the author describes the regulation of membership of elected bodies in the UK, which is governed by the Companies Act 2006. The UK legislation is quite different from the Czech Republic in this respect, but there are still aspects in which there are similarities.

Seznam zkratk

odst.	odstavec
písm.	písmeno
ust.	ustanovení
Sb.	Sbírka zákonů
např.	například
tzv.	takzvaně/takzvaný
sp. zn.	spisová značka
ř. z.	říšský zákoník
JZD	jednotné zemědělské družstvo
obchodní zákoník	zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník
o. z. / občanský zákoník	zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích
zákon o obchodních korporacích	zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích a družstvech
novela zákona o obchodních korporacích	novela č. 33/2020 Sb. zákona o obchodních korporacích účinná k 1. 1. 2021
CA06	The Companies Act 2006
LTD	Private company limited by shares
PLC	Public limited company
UNLTD	Unlimited company
LLP	Limited liability partnership
IPS	Industrial and Provident Society
RC	Royal Charter
FTSE 350	Financial Times Stock Exchange
FRC	Financial Reporting Council
AGRA	Reporting and Governance Authority
PIE	The definition of a public interest entity
GBP	Britská libra
Kodex CG/ CG Code	Corporate Governance

Seznam použité literatury a zdrojů

Literární zdroje

- ČECH, Petr a ŠUK, Petr. Právo obchodních společností. V praxi a pro praxi (nejen soudní). Praha: Ivana Hexnerová - BOVA POLYGON, 2016.
- ČERNÁ, Stanislava, Ivana ŠTENGLOVÁ a Irena PELIKÁNOVÁ. *Právo obchodních korporací*. Praha: Wolters Kluwer, 2015. ISBN 978-80-7478-735-5.
- DVOŘÁK, Jan; ŠVESTKA, Jiří; ZUKLÍNOVÁ, Michaela a kol. *Občanské právo hmotné*. Svazek 1. Díl první: Obecná část. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2013.
- DVOŘÁK, Tomáš. *Družstevní právo*. 3. vyd. V Praze: C. H. Beck, 2006. Beckovy příručky pro právní praxi. ISBN 80-717-9551-8.
- DVOŘÁK, Tomáš. *Komanditní společnost*. Praha: ASPI, 2004. Právnícké osoby. ISBN 80-7357-027-0.
- HOUBOVÁ, Drahomíra. *Právní odpovědnost*. In: HARVÁNEK, Jaromír a kol. *Teorie práva*. 1. Vyd. Brno: Masarykova univerzita, 1998, s. 234-247. ISBN 8021017910.
- HURDÍK, Jan. *Právnícké osoby a jejich typologie*. V Praze: C. H. Beck, 2003. Právní instituty. VIII s. ISBN 807-17-9790-1.
- JOSKOVÁ, Lucie, Markéta PRAVDOVÁ a Eva DVOŘÁKOVÁ. *Nová společnost s ručením omezeným: právo, účetnictví, daně*. 3. vydání. Praha: Grada Publishing, 2018. Právo pro praxi. ISBN 978-80-271-0872-5.
- KNAPP, Viktor. *Teorie práva*. Vyd. 1., 3. dot. Praha: C. H. Beck, 1995. Beckovy právnícké učebnice. ISBN 80-7179-028-1.
- Lasák, J. a kol. *Zákon o obchodních korporacích. Obchodní zákoník. Srovnávací texty*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2013.
- POKORNÁ, Jarmila, Jan LASÁK a Josef KOTÁSEK. *Obchodní společnosti a družstva*. 2. vydání. V Praze: C. H. Beck, 2022. Academia iuris (C. H. Beck). ISBN 978-80-7400-867-2.
- ROZEHNAL, Aleš. *Teorie korporátního práva*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2018. Monografie (Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk). ISBN 978-80-7380-723-8.

- SVEJKOVSKÝ, J., DEVEROVÁ, L. a kolektiv. *Právnícké osoby v novém občanském zákoníku. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013. 540 s. ISBN 978-80-7400-445-2.
- ŠTENGLOVÁ, Ivana, Jan DĚDIČ, Miloš TOMSA a kolektiv. *Základy obchodního práva: Vysokoškolská učebnice*. Praha 2: Leges, 2014. ISBN 978-80-7502-052-9.
- ŠVARC, Zbyněk. *Základy obchodního práva po rekodifikaci soukromého práva*. 4., upr. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2014. Vysokoškolské učebnice (Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk). ISBN 978-80-7380-504-3.
- VÍTEK, Jindřich. *Odpovědnost statutárních orgánů obchodních společností*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012.

Odborné články

- BROULÍK, Jan. Kooptace člena dozorčí rady. *Obchodněprávní revue* 11-12/2012. Dostupné na: <https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=nrptem-brgjpw64s7geyv6mjsl5zv6mzrhe&groupIndex=0&rowIndex=0&refSource=search>
- DĚDIČ, Jan; LASÁK, Jan. Právnícká osoba jako člen orgánu obchodní korporace – vybrané otázky (1. část). *Obchodněprávní revue*. 11-12/2013. Dostupné na: <https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=nrptem-brgnpw64s7geyv6mjsl5zv6mzqgu&groupIndex=0&rowIndex=0&refSource=search>
- NAD CHARAKTEREM PORUŠENÍ FIDUCIÁRNÍCH POVINNOSTÍ ČLENA VOLENÉHO ORGÁNU, HOUDEK Zdeněk, *Časopis pro právní vědu a praxi* 4/2016, s. 541. Dostupné na: <https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=nrptembrgzpwg4dwobptix3tl42timi&groupIndex=0&rowIndex=0&refSource=search>
- LAJSEK, Vladimír. Nová pravidla pro právnícké osoby jako členy voleného orgánu. *EPRAVO.CZ* [online]. epravo.cz, a.s., publikováno 3. 3. 2021 [cit. 6. 3. 2023]. Dostupné na: <https://www.epravo.cz/top/clanky/nova-pravidla-pro-pravnicke-osoby-jako-cleny-voleneho-organu-112670.html>
- OŽANA, Jan a Jan FOREJT. *Nová pravidla odpovědnosti členů statutárního orgánu podle velké novely ZOK aneb bude výkon funkce*

člena statutárního orgánu jen pro odvážné? [online]. 10. 11. 2020 [cit. 2023-03-25]. Dostupné na:

<<https://www.epravo.cz/top/clanky/nova-pravidla-odpovednosti-clenu-statutarniho-organu-podle-velke-novely-zok-aneb-bude-vykon-funkce-clena-statutarniho-organu-jen-pro-odvazne-112140.html>>

- ČIŠECKÁ, Nikol, Martin HEINZEL a Jakub MÁLEK. *Zvýšené riziko odpovědnosti členů statutárního orgánu v případě úpadku obchodní korporace po 1. 1. 2021* [online]. 30. 3. 2021 [cit. 2023-03-25]. Dostupné na: <<https://www.peytonlegal.cz/upadek-odpovednost-statutarnih-organu/>>
- GARAJOVÁ, Michaela. *Odpovědnost jednatele za dluhy společnosti a ručení svým majetkem*. PRÁVNÍ PROSTOR [online]. publikováno 21. 10. 2020 [cit. 7. 3. 2023]. Dostupné na: <<https://www.pravniprostor.cz/clanky/obchodni-pravo/odpovednost-jednatele-za-dluhy-spolecnosti-ruceni-svym-majetkem>>
- HADRAVOVÁ, Petra. *Povinnost loajality statutárního orgánu*. *Obchodněprávní revue*. 1/2021 Dostupné na: <<https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=nrptembsgfpw64s7gfpxgxzugy&groupIndex=0&rowIndex=0&refSource=search>>
- JOSKOVÁ, Lucie. *Je rozdíl mezi povinností loajality a povinností postupovat s péčí řádného hospodáře?* *Obchodněprávní revue*. 2019, č. 11–12, s. 281–286. Dostupné na: <<https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=nrptembrhfpw64s7geyv6mjsl5zv6mryge&groupIndex=0&rowIndex=0&refSource=search>>
- MATZNER, Jiří. *Odpovědnost statutárních orgánů společnosti*. *Obchodněprávní revue* 1/2023. Dostupné na: <<https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=nrptembsgnpw64s7gfpxgxzsgm&groupIndex=0&rowIndex=0&refSource=search>>
- *Obchodní zákoník*. In: *Iuridictum Pecina* [online]. 15. 12. 2014 [cit. 2023-03-26]. Dostupné na: <https://iuridictum.pecina.cz/w/Obchodn%C3%AD_z%C3%A1kon%C3%ADk>

Právní předpisy

- ČESKO. Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích).
- ČESKO. Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.
- ČESKO. Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník.
- ČESKO. Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon).

- ČESKO. Zákon č. 87/1995 Sb., Zákon o spořitelních a úvěrových družstvech.

Komentáře

- Lavický, P. a kol. Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1–654). Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, 2292
- ŠTENGLOVÁ, I., HAVEL, B., CILEČEK F., KUHN, P., ŠUK, P. Zákon o obchodních korporacích. Komentář. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020. ISBN 978-80-7400-799-6.

Důvodové zprávy

- Důvodová zpráva k návrhu novely zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích (sněmovní tisk č. 207/0, VIII. volební období).
- Důvodová zpráva k návrhu zákona č. 89/2012 Sb., občanskému zákoníku. Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky, 2012.

Zahraniční zdroje

- *What is the UK Constitution*. London Global University.[online]. [cit. 18. 2. 2023]. Dostupné na WWW: <<https://www.ucl.ac.uk/constitution-unit/explainers/what-uk-constitution>>.
- *Precedent and the Rule of Law*. Oxford Journal of LEGAL STUDIES. [online]. [cit. 18. 2. 2023]. Dostupné na WWW: <<https://academic.oup.com/ojls/article/41/4/873/6161245>>.
- Arnicanová M.: Ověření – vidimace potvrzení registrace společnosti MAENTIVA PARTNERS LTD. Dle zákona Companies Act 2006 [online]. [cit. 18. 2. 2023]. Dostupné na: <<https://disk.cpilot.cz/maentiva/2019/05/AWsNCmXKYtMpjIVSLAmv.pdf>>.
- Zákon o společnostech. Comapny Act 1985. Legislation.gov.uk. [cit. 18. 2. 2023]. Dostupné na: <<https://www.legislation.gov.uk/uk-pga/1985/6/contents>>.

- Zákon o společnostech. Company Act 2006. Legislation.gov.uk. [cit. 17. 2. 2023]. Dostupné na: <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2006/46/pdfs/ukpga_20060046_en.pdf>.
- Zákon o reformě rodinného práva z roku 1969. Legislation.gov.uk. [cit. 18. 2. 2023]. Dostupné na: <<https://www.legislation.gov.uk/ukpga/1969/46/section/1>>
- Zelená kniha – reforma řízení společností. Green Paper in 2017 on Corporate Governance Reform. Vláda Spojeného království, 2017. Legislation.gov.uk. [cit. 18. 2. 2023]. Dostupné na: <https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/584013/corporate-governance-reform-green-paper.pdf>.
- Britský obchodní rejstřík – The Companies House. Legislation.gov.uk. [cit. 18. 2. 2023]. Dostupné na: <<https://www.gov.uk/government/organisations/companies-house>>.
- Podíl typů právnických osob v Obchodním rejstříku Spojeného království 2021-2022. Companies House. [cit. 18. 2. 2023]. Dostupné na: <<https://www.gov.uk/government/statistics/companies-register-activities-statistical-release-2021-to-2022/companies-register-activities-2021-to-2022>>.
- Types of registered companies. Company Law Club. [cit. 18. 2. 2023]. Dostupné na: <<https://www.companyaddress.co.uk/post/38https://www.companylawclub.co.uk/types-of-registered-companies>>.
- BIS. Department for Business Innovation & Skills. [cit. 18. 2. 2023]. Dostupné na: <https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/31676/11-1399-guide-legal-forms-for-business.pdf>.
- Types of Business. Simple formations. [cit. 18. 2. 2023]. Dostupné na: <<https://www.simpleformations.com/types-of-business.htm>>.
- United Kingdom Law: Legal system. Simple Bodleian libraries University of Oxford. [cit. 18. 2. 2023]. Dostupné na: <<https://ox.libguides.com/c.php?g=422832&p=2887374>>.

- Tomasic R.: Company law modernisation and corporate governance in the UK-some recent issues and debates. [cit. 18. 2. 2023]. Dostupné na: <https://www.researchgate.net/publication/269600900_Company_Law_Modernisation_and_Corporate_Governance_in_the_United_Kingdom/fulltext/57c0638108ae2f5eb332200a/Company-Law-Modernisation-and-Corporate-Governance-in-the-United-Kingdom.pdf>.
- The UK Corporate Governance Code. Financial Reporting Council. [cit. 18. 2. 2023]. Dostupné na: <<https://www.frc.org.uk/getattachment/ca7e94c4-b9a9-49e2-a824-ad76a322873c/UK-CorporateGovernance-Code-April-2016.pdf>>.
- FRC officials detail ARGAs transition timetable, upcoming workplan priorities. IPE magazine. 2021. [cit. 18. 2. 2023]. Dostupné na: <<https://www.ipe.com/news/frc-officials-detail-arga-transition-timetable-upcoming-workplan-priorities/10055122.article>>.
- Garland N. a kol.: Corporate Governance and Directors Duties in the UK (England and Wales): Overview. Thomson Reuters practical law. [cit. 18. 2. 2023]. Dostupné na: <<https://www.ipe.com/news/frc-officials-detail-arga-transition-timetable-upcoming-workplan-priorities/10055122.article>>.
- Zákon o družstevních a komunitně prospěšných společnostech (Co-operative and Community Benefit Societies Act 2014). [cit. 18. 2. 2023]. Dostupné na: <<https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2014/14/contents>>

Soudní rozhodnutí

- Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 12. září 2018, sp. zn. 27 Cdo 3547/2017, [cit. 20. 2. 2023]. Dostupné na: <<https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=njptembsgf-pwgxzrg44dgmj&groupIndex=0&rowIndex=0#>>

- Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25. srpna 2021, sp. zn. 27 Cdo 2279/2020, [cit. 19. 2. 2023]. Dostupné na: <<https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=njztonzqgm3tox3oom&groupIndex=0&rowIndex=0>>
- Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 20. listopadu 2019, sp. zn. 27 Cdo 3367/2018, [cit. 19. 2. 2023]. Dostupné na: <<https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=njptembsg-bpxa4s7gzpxgxzsgizq>>
- Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 15. prosince 2020, sp. zn. 27 Cdo 791/2019, [cit. 18. 2. 2023]. Dostupné na: <<https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=njptembsg-bpw4427gy2tqni>>
- Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25. listopadu 2015, sp. zn. 29 Cdo 4235/2013, [cit. 18. 2. 2023]. Dostupné na: <<https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=njptem-brg5pwgxzrguzdcna>>
- Rozsudek Vrchního soudu ze dne 25. listopadu 2015, sp. zn. 14 Cmo 182/2019, [cit. 19. 2. 2023]. Dostupné na: <<https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=njptem-brg5pwgxzrguzdcna>>
- Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 23. července 2019, sp. zn. 27 Cdo 4593/2017, [cit. 8. 3. 2023]. Dostupné na: <<https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=njptembsg-bpxexztg5pwg2lw>>
- Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 24. dubna 2007, sp. zn. 29 Odo 1082/2005. [cit. 18. 2. 2023] Dostupné na: <<https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=njptem-bqhbpxa4s7ge4v6427gy>>
- Usnesení Vrchního soudu ze dne 4. srpna 2015, sp. zn. 14 Cmo 184/2014. [cit. 18. 2. 2023] Dostupné na: <<https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=njptem-brgzpxexzugjpwg2lw>>
- Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 18. října 2006, sp. zn. 5 To 1224/2006. [cit. 20. 2. 2023] Dostupné na: <<https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=njptem-bqg5pxixzzgy2a>>
- Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25. ledna 2012, sp. zn. 29 Cdo 134/2011. [cit. 15. 3. 2023] Dostupné na: <<https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=njptem-brgjpwgxzrga4domq>>
- Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 18. prosince 2018, sp. zn. 27 ICdo 62/2017. [cit. 18. 2. 2023] Dostupné na: <<https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=njptembsgf-pwgxzhaydona>>
- Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 4. 8. 2015, sp. zn. 14 Cmo 184/2014. In: ČECH, Petr a ŠUK, Petr. Právo obchodních společností. V praxi a pro praxi (nejen soudní). Praha: Ivana Hexnerová - BOVA POLYGON, 2016.

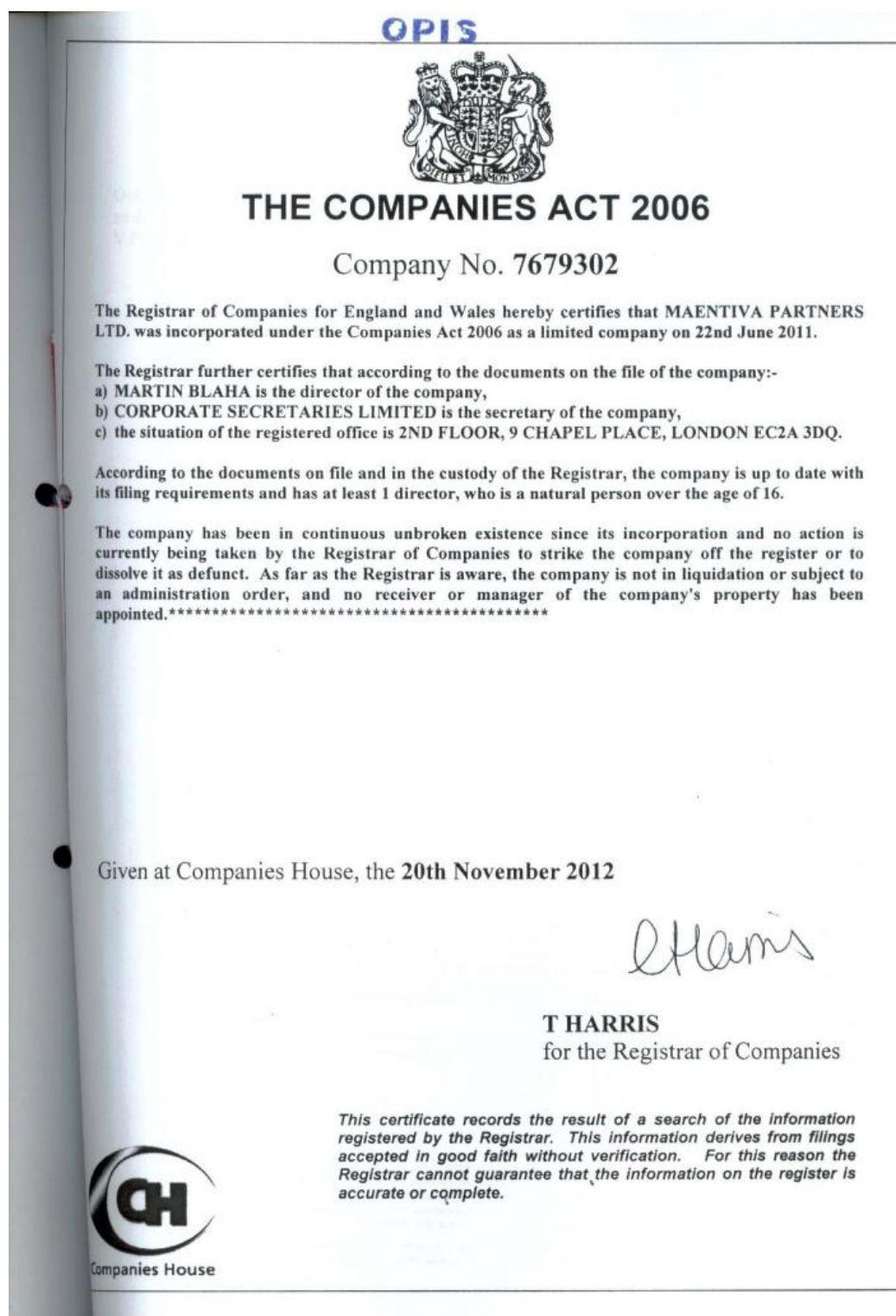
Ostatní zdroje

- Hamplová, T. Svěprávnost a jednání obchodních korporací. Plzeň, 2021, Diplomová práce, Západočeská univerzita v Plzni, Právnická fakulta.

Seznam tabulek

Tabulka 1 - Zásadní rozdíly osobních a kapitálových společností	9
Tabulka 2 - Změny přímé odpovědnosti členů volených orgánů po novele zákona o obchodních korporacích	33

Seznam příloh

Příloha 1 – Britský příklad potvrzení registrace společnosti s uvedením osob v orgánech společnosti

Zdroj: Arnicanová M.: Ověření – vidimace potvrzení registrace společnosti MAENTIVA PARTNERS LTD. Dle zákona Companies Act 2006 [online].

Překlad z anglického jazyka

ZÁKON O SPOLEČNOSTECH 2006
společnost č. 7679302

Správce rejstříku obchodních společností Anglie a Walesu tímto potvrzuje, že společnost MAENTIVA PARTNERS LTD. byla dne 22. června 2011, na základě Zákona o společnostech 2006, zaregistrována jako společnost s ručením omezeným.

Správce rejstříku dále potvrzuje, v souladu s dokumentací rejstříku o této společnosti, následující skutečnosti:-

- a) Ředitelem společnosti je MARTIN BLÁHA.
- b) Tajemníkem společnosti je CORPORATE SECRETARIES LIMITED.
- c) Společnost je v rejstříku zapsána na adrese 2ND FLOOR, 9 CHAPEL PLACE, LONDON EC2A 3DQ.

V souladu s aktuální dokumentací spravovanou rejstříkem obchodních společností, splnila výše uvedená společnost veškeré registrační požadavky a má alespoň jednoho ředitele, představovaného fyzickou osobou starší šestnácti let.

Podnikatelská činnost společnosti nebyla od jejího zaregistrování přerušena a v současné době ze strany Rejstříku obchodních společností nejsou uskutečňovány žádné kroky za účelem jejího výskrtnutí z evidence či zbavení platnosti příslušné registrace. Pokud je správci rejstříku známo, společnost se nenachází v likvidaci, není předmětem zřízení správy konkurzní podstaty, a v tomto ohledu nebyl jmenován žádný její likvidátor či správce.

Vydáno v Companies House, dne **20. listopadu 2012**

Companies House

T HARRIS
za Rejstřík obchodních společností

Toto potvrzení je záznamem nálezu při vyhledání informací obsažených v Rejstříku obchodních společností. Tyto informace vycházejí ze zaregistrovaných údajů přijatých v dobré víře, aniž by byly ověřovány. Správce rejstříku neručí za správnost a úplnost informací v rejstříku obsažených.

Příloha 2 – Příklad překladu britského příkladu potvrzení registrace společnosti s uvedením osob v orgánech společnosti

Zdroj: Arnicanová M.: Ověření – vidimace potvrzení registrace společnosti MAENTIVA PARTNERS LTD. Dle zákona Companies Act 2006 [online].

Table 1: Breakdown of corporate body types on the UK total register for 2021 to 2022

Corporate body type	Number	Percentage of all corporate bodies
Private Limited	4,713,538	93.1
Private Limited by Guarantee/No Share Capital	130,268	2.6
Limited Partnership	56,244	1.1
Limited Liability Partnership	52,394	1.0
Private Limited by Guarantee/No Share Capital (Use of Limited Exemption)	40,103	0.8
Charitable Incorporated Organisation	28,723	0.6
Overseas Company	13,558	0.3
Registered Society	10,240	0.2
Public Limited Company	5,951	0.1
Other corporate body types	13,169	0.3
Total of corporate body types	5,064,188	100.0

Source: Companies register activities 2021 to 2022, Companies House

Příloha 3 – Přehled registrovaných právnických osob ve Spojeném království

Zdroj: Podíl typů právnických osob v Obchodním rejstříku Spojeného království 2021-2022. Companies House.